

Landsorganisasjonen i Norge

PROTOKOLL

Representantskapsmøte

2. og 3. desember 1963

Protokoll

	Side
Formannens minuttell	5
Navneopprop	7
Vedtak av sakliste	10
Forretningsorden	10
Diettsaker, løst arbeidsforhold	11
Tariffrevisjonen 1963	11
Sekretarietets innstilling til tariffrevisjonen 1963	17
Ordsliste om tariffrevisjonen	20
Valgning, tariffrevisjonen (se også side 20)	21
Ankesak fra Norsk Kjølesentral	21
Fagorganisasjonens Pinnmark	22
FTTs solidaritetsfond	22
Suppleringsvalg til Sekretariatet	22
Avslutning	24
Bilag 1.	
Representantskapets vedtak om tariffrevisjonen 1964	25

Protokoll

over forhandlingene i

Representantskapet

2. og 3. desember 1963

Redigert av LO

Presse- og informasjonskomité

AKTIVITETSKRIST-OSLO

1964

LANDSORGSTJEFEN I NORGE

SAKREGISTER

	Side
Formannens minnetale	5
Navneopprop	7
Vedtak av sakliste	10
Forretningsorden	10
Diettsatser, tappt arbeidsfortjeneste	11
Tariffrevisjonen 1964	11
Sekretariatets innstilling til tariffrevisjonen 1964	17
Ordsifte om tariffrevisjonen	20
Votering, tariffrevisjonen (se også side 45)	31
Ankesak fra Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund	31
Fagorganisasjonens Pensjonskasse	33
FFI's solidaritetsfond	42
Suppleringsvalg til Sekretariatet	43
Avslutning	44
Bilag 1.	
Representantskapets vedtak om tariffrevisjonen 1964	45

Olav Hindahl ble tidlig aktiv i fagbevegelsen i og ble medlem i 1925. Han var sekretær i Norsk Typografforbund, og i 1928 ble han forbundets formann. Han kom med i Sekretariatet i Landsorganisasjonen i 1931. I 1934 ble Olav Hindahl valgt til formann i Landsorganisasjonen. Han virket i denne stilling inntil han i 1939 ble utnevnt til arbeidsminister i Nygaardsvolds regjering. I 1946 ble Olav Hindahl utnevnt til direktør for Statens Arbeidstilsyn og hadde denne stillingen til utgangen av 1962.

Tidligere stataråd og sjef for Kommunal- og arbeidsdepartementet, Ulrik Olsen, døde 4. oktober.

Når vi minnes ham her i dag, er det for hans innsats først på den faglige front og senere i politisk virksomhet. Som sjef for

TALERLISTE

Side	Side
Andersen, Alf 11, 33, 38, 39, 40, 41, 43	Kjelsrud, Klaus 25, 27, 40
Andersen, Per 21, 27, 39, 40, 41	Kristiansen, Walter 39
Andersen, Ragnv. 25	Kristiansen, Willard 24, 40
Andresen, Bjarne 24	Lønseth, Sigurd 26
Aspengren, Tor 40	Magnussen, Johan B. 23
Barlie, Arne 26	Negård, Anna 37, 40, 41
Bjordal, Håkon 28	Nilsen, Alfred 28
Bøe, Johan M. 20, 26	Nordahl, Konrad 5, 10, 11, 29, 31, 39, 41, 42, 43, 44
Dahl, Henning 22	Nordtvedt, Anker 32
Eriksen, Erik 27	Olsen, Oscar 41
Eriksen, Rudolf 25	Pettersen, Åge 21
Frogner, Erling 27	Remme, Wiktor 43
Gerhardsen, Einar 27	Skrede, Johan 26
Grava, Jacob 38	Solend, Rasmus 32
Halvorsen, Roald 23, 27	Strømmen, Eivind 22
Hannestad, Fritz 43	Svendsen, Ruth 39
Hansen, Ingv. 22	Totland, Otto 25, 40
Haugness, Lage 26, 28	Westerlund, Fredrik 11, 24
Holthe, Ingolf 29	
Kalvik, Arild 20	

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

holdt representantskapsmøte i Folkets Hus, lille sal, mandag 2. desember 1963 klokka 11.00.

Landsorganisasjonens formann, *Konrad Nordahl*, holdt først denne minnetalen over dem som var gått bort siden siste representantskapsmøte:

Siden vi sist var samlet til representantskapsmøte har vi mistet en del kamerater som vi vil minnes i dag.

Tidligere formann i Norsk Transportarbeiderforbund, *Hans Fladeby*, døde 16. mai i år, 83 år gammel. Fladeby gjorde en stor innsats i arbeidet med å samle alle innenfor transportsektoren til ett forbund — Norsk Transportarbeiderforbund — hvor han fra starten ble nestformann i 1917. I 1936 ble han forbundets formann, og hadde dette vervet til det første landsmøtet i Transportarbeiderforbundet etter frigjøringen i 1945.

Hans Fladeby var medlem av LO's sekretariat fra 1934 inntil Kongressen i 1946.

Tidligere formann i Landsorganisasjonen, *Olav Hindahl*, døde 14. juni, vel 70 år gammel. Olav Hindahl, som var født i Stavanger, ble tidlig aktiv i fagbevegelsen i sin hjemby. I 1926 ble han valgt til sekretær i Norsk Typografforbund, og i 1928 ble han forbundets formann. Han kom med i Sekretariatet i Landsorganisasjonen i 1931. I 1934 ble Olav Hindahl valgt til formann i Landsorganisasjonen. Han virket i denne stilling inntil han i 1939 ble utnevnt til arbeidsminister i Nygaardsvolds regjering. I 1946 ble Olav Hindahl utnevnt til direktør for Statens Arbeidstilsyn og hadde denne stillingen til utgangen av 1962.

Tidligere statsråd og sjef for Kommunal- og arbeidsdepartementet, *Ulrik Olsen*, døde 4. oktober.

Når vi minnes ham her i dag, er det for hans innsats først på den faglige front og senere i politisk virksomhet. Som sjef for

Kommunal- og arbeidsdepartementet hadde Landsorganisasjonen nær kontakt med Ulrik Olsen, og vi satte stor pris på hans åpenhet og samarbeidsvilje. Det var han som la fram proposisjonen til Stortinget om forkortelse av arbeidstiden fra 48 til 45 timer pr. uke.

Ulrik Olsen ble valgt til stortingsrepresentant i 1934 og senere gjenvalgt inntil han trakk seg tilbake ved stortingsvalget i 1961.

Tidligere formann i Norsk Skotøyarbeiderforbund, Anton Andresen, døde 25. oktober, nær 73 år gammel.

Helt fra sin ungdom var han aktiv både i den faglige og politiske arbeiderbevegelse. På landsmøtet i 1938 ble han valgt til formann i Norsk Skotøyarbeiderforbund. Da hadde han allerede i en rekke år vært medlem av forbundsstyret.

Han var en av de mange faglige tillitsmenn som ble arrestert under unntakelsestilstanden i Oslo i september 1941, og satt i lengre tid på Grini.

På grunn av aldersgrensebestemmelsene sluttet han som formann i sitt forbund i 1955.

Anton Andresen gjorde også en stor innsats i de år han var formann i Arbeidernes Opplysningsforbund.

Tidligere formann i Norsk Bokbinder- og Kartonasjearbeiderforbund, Øistein Marthinsen, døde 14. november, 75 år gammel. Øistein Marthinsen, som var fra Bergen, kom tidlig med i fagbevegelsen i sin hjemby. Senere kom han til Oslo, hvor han i 1917 ble valgt til formann i Oslo Bokbinderforening. I 1930 ble han formann i Norsk Bokbinder- og Kartonasjearbeiderforbund. Dette verv hadde han inntil han gikk av for aldersgrensen.

Øistein Marthinsen tok også aktivt del i den politiske arbeiderbevegelse.

Vi vil minnes disse våre kamerater for deres innsats i norsk arbeiderbevegelse og lyser fred over deres minne.

Talen ble påhørt stående.

Konrad Nordahl ønsket så på Sekretariatets vegne representanter og innbudte velkommen. Alle Representantskapets møter er viktige, sa Nordahl. Likevel kan vel betydningen av møtene graderes noe. Det er på det rene at dette møte er meget viktig, dets vedtak vil få stor betydning for utviklingen av det tariffoppgjør vi tar fatt på neste år. Jeg håper at våre vedtak vil være til gagn, ikke bare for fagbevegelsen og våre medlemmer, men også for samfunnet som helhet.

NAVNEOPPROP

Landsorganisasjonens nestformann, P. Mentsen, foretok navneopp. Følgende var til stede:

Arbeiderpartiets Presseforbund: Per Wiedswang, Oslo.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske funksjonærer: Odd Johnsen, Oslo.

Norsk Arbeidsmandsforbund: Paul Sundt, Oslo, Gudmund Sævik, Namskogan, Reidar Winther, Bjørnevatn, Egil Aspås, Hvalstad.

Norges Befalslag: Albert Uglem, Oslo.

Norsk Bekledningsarbeiderforbund: Rudolf Eriksen, Oslo, Konrad Hjørnevik, Bergen.

Norsk Bokbinder- og Kartonasjearbeiderforbund: Johan M. Bøe, Oslo.

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund: Rasmus Solend, Oslo, Erling Christensen, Oslo, Odd Isaksen, Tromsø, Arne Bjørøen, Stavanger, Oskar Skogly, Lillehammer, Klaus Hofstad, Hommelvik, Lui Lundgreen, Kristiansand S.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund: Erling Johansen, Oslo, Nils Johannessen, Oslo.

Norsk Fengselstjenestemannsforbund: Sverre Ofstad, Oslo.

Norsk Gullsmedarbeiderforbund: Hugo Lindahl, Oslo.

Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund: Otto Totland, Oslo, Reidar Moen, Oslo, Annanias Iversen, Bergen, Ruth Svendsen, Porsgrunn, Ingolf Nilsen, Tromsdalen, Anna-Karin Sand, Oslo.

Norsk Hotell- og Restaurant-Arbeider-Forbund: Eivind Strømmen, Oslo.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: Tormod Klemetsen, Lisleby, Johan Kaarstad, Horten, Ragnvald Andersen, Bergen, Anna Sveum Mosevik, Gjøvik, M. Sommarseth, Salangsverket, Willard Kristiansen, Oslo, Per Andersen, Oslo.

Norsk Jernbaneforbund: Emil Edvardsen, Grorud, Egil Halvorsen, Røyken, Håkon Brunborg, Bergen, Torvald Johansen, Trondheim, Fritz Fredriksen, Grorud.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: Finn Kristensen, Brevik, Thv. Thøgersen, Sarpsborg, Håkon Bjordal, Høyanger, Dagnar Nygård, Lier, Leif Andresen, Oslo, Sverre Enger, Oslo.

Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund: Finn Kvist, Oslo.

Norsk Kommuneforbund: Jens Torp, Oslo, Margot Klemetsen, Oslo, Jørgen Eliassen, Bergen, Inge Polden, Surnadal, John Tor-kildsen, Stavanger, Karl Bjerkeli, Hønefoss, Arnulf Pedersen, Straumsgjøen.

Lensmannsbetjentenes Landslag: N. R. Mugaas, Oslo.

Norsk Litograf- og Kjemigrafafforbund: Arild Kalvik, Oslo.

Norsk Lokomotivmannsforbund: Oluf Anfinssen, Oslo.
 Norsk Losforbund: Kåre Toft, Trondheim.
 Norsk Murerforbund: Lorang Kristiansen, Oslo.
 Norsk Musikerforbund: Sigurd Lønseth, Oslo.
 Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund: Åge Petersen, Oslo, Martin Lea, Stavanger, Arne Barlie, Oslo.
 For baker- og konditorene: Johan B. Magnussen, Oslo.
 For tobakkarbeiderne: Randi Pettersen, Oslo.
 Norsk Papirindustriarbeiderforbund: Olav Bratlie, Oslo, Bjarne Andresen, Sarpsborg, Arvid Nebell, Svelvik, Olav A. Skogen, Notodden.
 Norsk Politiforbund: Odd Eide, Oslo.
 Postfolkenes Fellesforbund: Leif Paulsen, Oslo, Ole Kirkbak, Oslo.
 Norsk Sjømannsforbund: Einar Haugen, Oslo, Thor Sønsteby, Oslo, Gösta Andersson, Sandefjord, Kjell Haugerud Andersen, Stavanger, Wernalf Falao, Bergen. Odd Helland, Trondheim, Birger Moss, Harstad.
 Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund: Wiktor Remme, Oslo.
 Norsk Skog- og Landarbeiderforbund: Hans Ruud, Oslo, Sverre Solbakken, Spillum i Namdal, Knut Nakken, Oslo, Wilhelm Aasli, Bjørkelangen.
 Norsk Skotøyarbeiderforbund: Ingvald Hansen, Oslo.
 Norsk Tekstilarbeiderforbund: Anna Nilsen, Oslo.
 Telefolkenes Fellesforbund: Harald Fondevik, Oslo, Odd Jacobsen, Oslo.
 Norsk Tjenestemannslag: Thv. Karlsen, Oslo, Johan Karlsen, Trondheim, Erling Pedersen, Bardu.
 Norsk Tolltjenestemannsforbund: Fritz Myhre, Oslo.
 Norsk Transportarbeiderforbund: Thomas Einarsson, Stavanger, Ebbe Holm, Trondheim, Aug. Crowo, Bergen, Wilhelm Olsen, Oslo.
 Norsk Treindustriarbeiderforbund: Erik Eriksen, Oslo.
 Norsk Typografforbund: Roald Halvorsen, Oslo.
 Norges Urmaker Svenneforbund: Arne Evensen, Lillestrøm.

Fylkenes representanter:

Akershus fylke: Sigvard Ask, Bærum.
 Aust-Agder fylke: Tellef Rislå, Herefoss.
 Bergen fylke: Birger L. Larsen, Bergen.
 Buskerud fylke: Erling Christiansen, Drammen.
 Finnmark fylke: Arthur Blix, Bjørnevatn.
 Hedmark fylke: Odd Owren, Hamar.
 Hordaland fylke: Fredrik Westerlund, Odda.
 Møre og Romsdal fylke: Oscar Ingebrigtsen, Ålesund.

Nordland fylke: Nicolay M. Nicolaysen, Melbu.
 Oppland fylke: Johs. Knapp, Gjøvik.
 Oslo fylke: Oscar Olsen, Oslo.
 Rogaland fylke: Georg Olsen, Stavanger.
 Sogn og Fjordane fylke: Johan Skrede, Skei i Jølster.
 Telemark fylke: Thoralf Hanæs, Skien.
 Troms fylke: Alf Olsen, Tromsø.
 Nord-Trøndelag fylke: Harald Johnsen, Bangsund.
 Sør-Trøndelag fylke: Ingolf Holthe, Trondheim.
 Vest-Agder fylke: Mauritz Thorkildsen, Mandal.
 Vestfold fylke: Richard Thon, Tønsberg.
 Østfold fylke: Thorleif Hansen, Fredrikstad.

Fra Sekretariatet: Konrad Nordahl, Oslo, P. Mentsen, Oslo, Alf Andersen, Oslo, Thorleif Andresen, Oslo, Tor Aspengren, Oslo, Gunvald Hauge, Oslo, Walter Kristiansen, Oslo, Alfred Nilsen, Oslo, Marius Trana, Oslo, Kristine Amundsen, Oslo, Klaus Kjelsrud, Oslo, Erling Frogner, Oslo, Kaare Pehrson, Oslo, Arne Li, Oslo, Fritz W. Hannestad, Oslo.

Varamenn: Einar Strand, Oslo, Odd Højdahl, Oslo (disse to møter som varamenn for de valgte tillitsmenn), Viktor Jensen, Oslo, Lage Haugness, Oslo, Anker Nordtvedt, Oslo, Henry Nicolaysen, Oslo.

Fra revisjonsutvalget: Peder Birkeland, Oslo, Alf Michelsen, Oslo (Anna Nilsen er oppført under Tekstilarbeiderforbundet).

Fra distriktskontorene:

LO's distriktskontor i Bergen: Ansgar Kristiansen, Bergen.
 LO's distriktskontor i Bodø: Hans Nordahl Jensen, Bodø.
 LO's distriktskontor i Drammen: Nils Sandli, Drammen.
 LO's distriktskontor i Gjøvik: Odd M. Bakkejord, Gjøvik.
 LO's distriktskontor i Hamar: A. H. Buflod, Hamar.
 LO's distriktskontor i Kirkenes: Ronald Bye, Kirkenes.
 LO's distriktskontor i Kristiansand S.: Odd Gøthesen, Kr.sand S.
 LO's distriktskontor i Molde: Ralph Christiansen, Molde.
 LO's distriktskontor i Porsgrunn: Harald E. Olsen, Porsgrunn.
 LO's distriktskontor i Sarpsborg: Elob Strand, Sarpsborg.
 LO's distriktskontor i Stavanger: Per Aase, Stavanger.
 LO's distriktskontor i Tromsø: Jakob Grava, Tromsø.
 LO's distriktskontor i Trondheim: Rikhard Haugen, Trondheim.

LO's administrasjon: Egil Ahlsen, Harald Andersen, Per Dragland, Paul Engstad, Kåre Halden, Per Haraldsson, Ingemund Haugen, Kjell Holler, Ragna Karlsen, Kjell Lien, Mirjam Nordahl, Jon Rikvold, Ragnar Røberg-Larsen, Olaf Sunde.

Samarbeidskomitéen DNA—LO: Einar Gerhardsen, Trygve Bratteli, Haakon Lie.

Funksjonærsambandet i Norge: Sverre Bolstad.

LO's kvinnemnd: Bjørg Johansen.

Gjester: Statsråd Jens Haugland, Tryggve Aakervik, Gunnar Nilsen, AOF, Finn Lien, Bergen, Rolf Nilssen, Bodø, Aage Bjorvand, Kristiansand S., Gudm. Gjengaar, Trondheim, Leif Thoresen, referent, Arne Hjelm Nilsen, Arbeiderbladet, Paul Hovding, Arbeidernes Pressekontor.

SAKLISTE

Konrad Nordahl la fram Sekretariatets forslag til sakliste:

1. Tariffrevisjonen 1964.
2. Ankesak fra Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund vedrørende Voldgiftsnemndas kjennelse av 9. februar 1961 angående organisasjonsforholdene ved Norsk Ytong A/S, Norsk Siporex A/S og A/S Norsk Leca.
3. Fagorganisasjonens Pensjonskasse.
4. FFI's solidaritetsfond.
5. Diettsatser og tapt arbeidsfortjeneste.
6. Suppleringsvalg til Sekretariatet.

Etter forslag av Nordahl ble det vedtatt å behandle punkt 5 på dagsordenen først.

Han la så fram følgende forslag til

forretningsorden.

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Meddelelser til pressen skjer kun ved LO's presse- og informasjonskontor.
2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsforedrag begrenses taletiden til 10 minutter første og 5 minutter annen gang. Til forretningsordenen gis ordet bare 1 gang og høyst 1 minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
3. Forslag innleveres skriftlig og undertegnet med vedkommendes navn. Intet nytt forslag kan tas opp etter at det er besluttet satt strek med de inntegnede talere. Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen oppsatte saker, kan ikke behandles.
4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneopprop.
5. I protokollen innføres bare forslagene og avstemningene samt de fattede beslutninger. Protokollen oppleses ved hvert møtes begynnelse og for siste møte ved dets avslutning.

Fredrik Westerlund påpekte at representantene utenbys fra hadde fått svært liten tid til å sette seg inn i sakene som forelå på Representantskapsmøtet på forhånd. Det ville være rimelig, mente Westerlund, at man fikk 15 minutters taletid, og at man kunne få ytterligere 15 minutter om man fikk behov for det i seinere innlegg.

Konrad Nordahl: Alle skal få lov til å uttale seg, vær trygg for det. Den forretningsorden som er foreslått er nøyaktig den samme som vi har hatt tidligere, og det har pleid å gå bra.

Forretningsordenen ble enstemmig vedtatt.

Sak 5.

DIETTSATSER OG TAPT ARBEIDSFORTJENESTE

Hovedkasserer Alf Andersen la fram innstillingen fra Sekretariatet om tapt arbeidsfortjeneste og diettsatser. Sekretariatet foreslår:

1. De nåværende «Retningslinjer for diett og tapt arbeidsfortjeneste», avsnittet «Diettsatser, pkt. a» (vedtatt på Kongressen 1961) gis følgende tilføyelse:

«Hvis utlegget til overnatting overstiger nattillegget, refunderes medgått legitimerte utlegg inntil kr. 40.00 pr. natt.»

2. Godtgjørelsen for tapt arbeidsfortjeneste forhøyes med kr. 5.00 til kr. 65.00 pr. dag eller skift. Heri er inkludert feriepenger.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Sak 1.

TARIFFREVISJONEN 1964

Konrad Nordahl: Det er nå temmelig nøyaktig ett år siden vi var samlet for å diskutere tariffrevisjonen 1963. På grunn av den korte tariffperioden skal vi allerede nå diskutere tariffrevisjonen 1964. Men først vil jeg si et par ord om et par av de sakene som vi hadde med i fellesforslaget i år og som vi ennå ikke er ferdig med.

Når det gjelder likelønsspørsmålet, ble vi for de fleste tariffområder enige om gruppeinndeling og opptopping av lønningene fram til 1967. Det er noen grupper vi ikke ble enige om og som det skal forhandles videre om. Det gjelder enkelte grupper innen Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, i typograffaget og for litografene og kjemigrafene. Oppnås det ikke enighet i løpet av neste år, må spørsmålene løses som en del av tariffrevisjonen 1964.

Når det gjaldt godtgjørelsen for bevegelige helligdager, ble vi

enige om en opptrapping, slik at man fra og med Kristi Himmelfartsdag 1967 skal ha samme betaling som for 1. og 17. mai. En gruppe må imidlertid tas med ved denne tariffrevisjonen. Det er de ukelønte og kanskje også de månedslønte. Det vil være rimelig om disse får samme ordning som timelønnsfagene, at godgjørelsen blir regnet av deres samlede fortjeneste.

Jeg går så over til å snakke om den kommende tariffrevisjonen. Først noen ord om de alminnelige, økonomiske konjunkturer. Det gledelige er at konjunkturerne, som i 1962 så dårlige ut, nå har bedret seg. Det er høy aktivitet i øyeblikket, vi selger mer til utlandet og de tradisjonelle eksportindustrier har bedret sin stilling. Utgangspunktet er med andre ord blitt lysere enn foran tariffrevisjonen 1963. Når det gjelder pris- og lønnsutviklingen, avga Regjeringen i forbindelse med tariffoppgjøret 1963 en priserklæring, som blant annet førte til at Stortinget vedtok en tilleggsbevilgning på 150 millioner kroner til forbrukersubsidier, som kunne settes inn etter behov for å oppfylle Regjeringens erklæring. Ved utgangen av året vil det iallfall være brukt godt over 100 millioner av de bevilgede 150 millioner kroner. I Regjeringens erklæring heter det til slutt:

«Hvis det imidlertid ikke inntreffer noe uforutsett, er det grunn til å tro at konsumprisindeksen med de bevilgninger som nå bli foreslått, i gjennomsnitt for 1963 vil ligge på 111—112 poeng, det vil si i underkant av indeksen for mars, da den var 112.»

Hvordan har så utviklingen vært? I januar lå indeksen på 110.6 poeng, og den steg som nevnt til 112 poeng i mars og var om lag den samme i april. Senere ble det satt inn subsidier, og i alle måneder fra mai til oktober har indeksen med ett unntak ligget under 111 poeng. Unntaket var juli da indeksen nådde 111.6. Tallet for oktober, som er det siste som er offentliggjort, var 110.4 poeng — det laveste som vi har hatt i noen måned i år. For november regner vi med at indekstallet vil ligge på cirka 111 poeng, blant annet på grunn av opphevelsen av margarinsubsidiene, som vil gi utslag på 0.6 poeng i indeksen. Formodentlig blir tallet enda noe høyere for desember. I gjennomsnitt for hele året 1963 vil indeksen ha ligget på vel 111 poeng, og det er godt innenfor den rammen Regjeringen trakk opp i sin erklæring. For så vidt har denne operasjonen vært vellykket.

Når det gjelder lønnsutviklingen i år hadde vi ingen utslag verken av tariffrevisjonen eller av de nye subsidiene i 1. kvartal, og i 2. kvartal i år hadde disse to ting bare delvis slått ut. Dette må vi ha i minne når vi ser at reallønnsøkningen i 1. kvartal i år bare var 1.1 prosent for menn og 1.6 prosent for kvinner sett i forhold til 1. kvartal 1962. I 2. kvartal var de tilsvarende tall for menn

1.6 prosent og for kvinner 3.2 prosent reallønnsøkning. For 3. og 4. kvartal i år vil vi få fullt utslag både av tariffrevisjonen, de nye subsidiene og dessuten må vi regne med fortsatt lønnsglidning. En felles LO-NAF-komite har for en lang årrekke beregnet at lønnsglidningen for menn i industrien er om lag 3.5 prosent pr. år og for kvinner om lag 3 prosent. Jeg skal ikke anslå tall for hvert enkelt av årets siste to kvartaler, men vi har foretatt et anslag for den gjennomsnittlige reallønnsøkning for hele året 1963 i forhold til 1962. Da kommer vi fram til en reallønnsøkning på 2.5—3 prosent for menn og cirka 3.5 prosent for kvinner. Ser vi perioden 1960—1963 under ett, kommer vi fram til en reallønnsstigning på cirka 11.5 prosent for menn og cirka 15 prosent for kvinner. Men her er det ikke tatt hensyn til stigningen i direkte skatter og trygdepremier. Gjør vi dette, kommer vi noe lavere, men likevel vil et veid gjennomsnitt av den reelle lønnsforbedring for menn og kvinner stå i rimelig samsvar med produksjonsutviklingen pr. sysselsatt i samme tidsrom.

Det er klart at både i industrien og for store grupper utenfor industrien har det vært en utvikling som atskiller seg fra de gjennomsnittstall jeg nettopp nevnte, og avvikene kan gå i begge retninger. Vi har ennå for lite fersk statistikk og annet materiell til at vi kan gi noen korrekt oversikt.

Når det gjelder lønnsutviklingen framover, er det ved siden av den alminnelige konjunkturutvikling jeg nevnte, et økonomisk moment som er av vesentlig betydning. Det er den framtidige prisutvikling. På subsidiefronten er situasjonen etter det vi nå vet at Regjeringen vil foreta ytterligere subsidiereduksjoner fra 1. januar 1964, blant annet på melk, ost og mel. Utslaget på indeksen av dette er beregnet til vel 1.2 poeng. Vi vet altså at det vil komme til å finne sted visse avgiftsøkinger, selv om dette ikke er helt fastlagt, men vi må kanskje regne med et par tiendedels poengs oppgang i indeksen også av denne grunn. På en pressekonferanse 18. november dette året uttalte statsminister Gerhardsen ifølge Arbeiderbladets referat blant annet:

«Regjeringens opplegg tar nå sikte på å ta bort subsidier på litt over 1.2 poeng. Forutsatt at det ikke kommer andre faktorer inn i bildet, vil dette sammen med de nye avgiftene bringe indeksen opp i 113 poeng i mars 1964.»

Jeg vet ikke hvor mye han da regnet med for den vanlige sesongmessige stigning etter nyttår på norske jordbruksprodukter, men vi kan vel si i dag at vi vet med temmelig stor sikkerhet at det også — bortsett fra dette — er andre faktorer som vil føre til en høyere indeks i mars. For det første må vi regne med at sukkerprisene igjen går opp. En prisøkning på farin på 50 øre pr. kilo er

ikke utenkelig, og når vi tar med visse mulige sidevirkninger av prisene på sjokolade m. v., vil dette gi et utslag på indeksen med henimot ½ poeng. Kaffeprisene har gått opp. Hertil kan tilføyes at vi vet at det ligger inne til behandling betydelige krav om avanseforhøyelser på forskjellige områder, og det foreligger krav om husleieforhøyelser. Jeg skal ikke legge inn noen ord for at disse krav skal imøtekommes, men vi har jo erfaring for at hvis noen av disse krav ansees for å være begrunnet, blir forhøyselsene gjerne tatt i samband med et tariffoppgjør. Skulle jeg gjette på et tall for marsindeksen i 1964, vil jeg si cirka 115 poeng, og skulle jeg være særdeles forsiktig, 114—115 poeng. Dette blir da det prismessige grunnlag vi må regne med når vi skal legge planer for tariffåret 1964.

Tariffrevisjonen neste år vil bli den mest omfattende vi noen gang har hatt. Foruten alle tariffavtaler i det private næringsliv, unntatt handelen, får vi oppgjør for samtlige kommuner og for staten. Hvordan skal vi så løse dette?

For kommunene er situasjonen enkel. Her forhandles det om et fellesoppgjør der alle landets kommuner, på ett unntak, er med. I Staten finner samordning sted, der foruten Kartellet — også de organisasjoner og sammenslutninger utenom LO som har forhandlingsrett, er med. Det tekniske opplegg er gitt på forhånd. Hvordan skal vi så gå fram når det gjelder det private arbeidsliv?

Erfaringene fra i år sier oss at det var en fordel at vi den gang fikk et samordnet pris- og lønnsoppgjør. Vi visste noenlunde hvordan prisutviklingen ville bli før vi undertegnet fellesavtalen, og det har holdt noenlunde stikk. Etter konferanser vi har hatt med representanter for Regjeringen og etter uttalelser fra samme hold, vet vi at det er et ønske at det også i 1964 blir et samordnet oppgjør hvor vi vet hva bøndene og fiskerne får og hvilken innflytelse dette vil få på prisutviklingen. Jeg er ikke så sikker på om bøndene og fiskerne vil gå med på det, men jeg antar at de ikke vil kunne slippe unna. Vi har diskutert dette inngående i Sekretariatet, og vi er kommet til at vi vil foreslå for Representantskapet at vi søker å få i stand et oppgjør som kan kalles et *samordnet, forbundsvis oppgjør*.

Hvem skal så være med i dette oppgjøret? De fleste avtaler løper ut 31. mars og 30. april, dessuten noen i mai og juni. Av høstfagene er det nå bare to store grupper igjen, hotell- og restaurantvirksomhet, landtransporten og arbeidet i havnene.

Hotell- og Restaurant ønsker å bli vårfag.

Transportarbeiderforbundets representant i Sekretariatet har tatt forbehold når det gjelder landtransporten og arbeidet i havnene. En må tolke dette som at forbundet ønsker høstoppgjør.

Innenriksfarten har på grunn av spesielle forhold, som regel vært unntatt.

Et samordnet, forbundsvis oppgjør betyr at forbundene skal forhandle. Noen saker må det forhandles generelt om, blant annet om et generelt lønnstillegg. Det viktigste er at det må bli en felles avstemning hvis vi kan komme fram til anbefalte forslag. Det blir derfor ikke modell 1958 eller 1963 vi kommer til å følge. Det som ligger nærmest er storoppgjøret i 1954, altså for ti år siden.

Hvilke krav skal vi så stille? Jeg sa for et år siden at vi kunne søke arbeidstiden forkortet enten ved kortere arbeidsuke eller ved lengre ferie. Nå løses dette med ferien ad lovmessig vei. Vi regner med at vi får fire ukers ferie med full lønn fra ferieåret 1965, og da er vi i takt med våre svenske venner. Dermed faller dette bort som tariffsak.

Når det gjelder arbeidstiden, har vi fått henvendelse fra Kommunal- og arbeidsdepartementet om å oppnevne representanter til en komité som skal utrede spørsmålet. Det samme skjer i Sverige. Vi har grunn til å være fornøyd med dette, for da vi gikk med på 45 timers uke, skjedde også dette i takt med Sverige og Danmark.

Når det gjelder kravet om generelt lønnstillegg, må det ikke på forhånd være tvil om at vi i likhet med i 1961 reiser et generelt krav. Vi vet på forhånd at arbeidsgiverne vil komme med sine innvendinger. Norsk Arbeidsgiverforening vil med stor sikkerhet hevde at når vi nå får fire ukers ferie med innbetaling til Feriefondet fra mai 1964 og øking av trygdeavgiftene som skal legges på arbeidsgiverne, vil dette koste 2¼ prosent av utbetalt lønn innen vi når fram til en revisjon. Dette er etter NAF's beregninger, som vi ennå ikke har kontrollberegnet. Men ved siden av et generelt tillegg, som etter Sekretariatets mening bør være likt for alle, må vi reise spørsmålet om en heving av de grupper som ligger langt under gjennomsnittslønnen. Dette blir et viktig krav, kanskje det viktigste. Men har vi dette klart for oss, skal vi også vite at en lønnsøking nettopp i disse grupper vil slå sterkest ut i prisindeksen. Det gjelder for eksempel hele næringsmiddelindustrien.

Jeg vil i den anledning referere et brev vi har fått fra Kjøttindustriarbeiderforbundet:

Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund foreslår overfor Landsorganisasjonens representantskap at følgende vedtak blir fattet:

«Landsorganisasjonen i Norge har mottatt en sterk henstilling fra Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund om å medvirke til at gjeldende prisbestemmelser — så vidt det gjelder maksimalprisene på kjøtt- og pølsevarer — blir opphevet.

I flukt med dette vil Landsorganisasjonen anmode Regjeringen å ta spørsmålet opp til vurdering og eventuelt sørge for at angjeldende prisbestemmelser blir erklært ugyldige.»

Vi har behandlet dette i Sekretariatet og vi er av den oppfatning at vi ikke kan vedta dette forslaget. Jeg går ut fra at forbundets representant vil redegjøre nærmere for premissene i forslaget under debatten. Jeg tror imidlertid at forbundet ikke har oversikt over konsekvensene av forslaget, og jeg vil foreslå saken oversendt Sekretariatet.

Vi har altså disse to kravene: Generelt lønnstillegg og heving av de lavest lønte. Dessuten tar vi opp en heving av overtidsgjøgjøringen for de to første timene etter den ordinære arbeidstid. Den har vært 25 prosent helt siden vi fikk avtaler om en bestemt overtidsprosent, og vi bør ta saken opp nå. Svenskene har i likhet med oss 25 prosent, mens danskene har 35 prosent. Hos oss er det grupper som har 50 prosent, men disse utgjør bare en liten del av LO's medlemmer.

Arbeidstiden for ikke helkontinuerlig skiftarbeid ble reist i de to siste tariffoppgjør uten at vi kom fram til noen løsning. Dette spørsmål har så stor betydning at jeg vil henstille til de enkelte forbund å reise det på ny, slik at saken blir holdt varm.

Når det gjelder tariffavtalens lengde, mener Sekretariatet at 1-årige avtaler må være unntaket og at vi ikke går mot 2-årige avtaler, da selvsagt med indeksreguleringsbestemmelser. I 1961 tok vi ikke med indeksreguleringsbestemmelser, men fikk et såkalt innebygd tillegg, fire-prosents tillegg. Jeg syntes det var bra, men mange mente at vi også burde hatt indeksreguleringsbestemmelse. Jeg tror resultatet ville ha blitt det samme. Men andre ting taler for at indeksreguleringsbestemmelser er bedre. De kan tjene som en advarsel for alle som vil prøve å drive prisene opp. Det kan virke som en bremse på prisene, og kan vi bidra til dette, bør vi gjøre det.

Teknikken ved de kommende forhandlinger og meklinger bør være omtrent slik:

Forbundene utarbeider sine krav — unntatt de krav som vi tar opp sentralt — generelt lønnstillegg, som blir likt for alle. For øvrig må forbundene reise sine krav om minstelønnsbestemmelser og normallønnsbestemmelser som må justeres f. eks. Hvor mye blir i noen grad avhengig av hvor stort lønnstillegget blir. Forutsetningen er at forbundene må sende inn sine krav. Våre planer må være ferdige i månedsskiftet januar/februar, så vi kan komme i gang med forhandlinger i første halvdel av februar. Forbundene har dårlige erfaringer fra den siste revisjonen. Arbeidsgiverne nektet da å føre reelle forhandlinger med forbundene, men stillingen må bli annerledes nå. NAF må innta en annen holdning denne gang.

Men utviklingen kan selvfølgelig ta andre veier enn det vi blir enige om her i Representantskapet, noe som i høy grad var tilfelle

ved siste tariffrevisjon. Vi må være forberedt på at det også kan skje neste år.

Jeg regner ikke med at vi kan komme fram til et forslag før ut i april neste år. Jeg har ingen tro på noe resultat før i midten av april. Vi må være forberedt på at det hele kan utvikle seg dramatisk.

Vår forutsetning er, at hvis vi når fram til et forslag som anbefales av forhandlingsutvalgene, så skal Representantskapet innkalles. Sier Representantskapet ja, blir det sendt medlemmene til avstemning.

Jeg vil så referere forslaget med motivering fra LO's sekretariat:

TARIFFREVISJONEN 1964

Da LO's representantskap i begynnelsen av desember 1962 behandlet tariffsituasjonen for 1963, var den økonomiske situasjon ikke særlig lys. Den var preget av en sviktende avsetning for flere av de viktigste eksportnæringene. Den langvarige depresjon på fraktmarkedet holdt valutainntektene for skipsfarten nede, og det gjorde seg atskillig usikkerhet gjeldende når det f. eks. gjaldt bergverkene, treforedlingsindustrien, deler av den kjemiske industri, jern- og stålproduksjonen samt skipsbyggingsindustrien. Det ble derfor sterkt framhevet at i en slik situasjon var det av særlig betydning at det ble ført en politikk som holdt produksjonen oppe for dermed å sikre arbeidsplassene.

Etter et års forløp kan vi nå konstatere at den økonomiske utvikling i 1963 har vært gunstig. Den samlede produksjon steg med vel 4 prosent og industriproduksjonen med nærmere 5 prosent. Bortsett fra sesongmessige svingninger har arbeidsløsheten vært lav. Det gledeligste er dog at pris- og kostnadsnivået i 1963 har steget mindre enn i de fleste vestlige land vi konkurrerer med. En viktig årsak til at prisnivået har holdt seg så stabilt er det samordnede inntekts- og prisoppgjør vi fikk i vår, samt at Regjeringen sa seg villig til å bruke så mye subsidier på forbruksvarer at indekstallet, som i mars i år var 112, i oktober lå på 110,4 poeng.

Den svakere økonomiske vekst i den vestlige verden i begynnelsen av 1963 er etter hvert blitt avløst av en raskere ekspansjon med de positive virkninger dette får for vårt eget lands økonomi. Det er grunn til å regne med at denne bedring i de internasjonale konjunkturer vil vare i 1964. I nasjonalbudsjettet er det regnet med en signing på 4—4,5 prosent i den samlede produksjon. Underskuddet i utenriksøkonomien ventes å gå noe ned, men er fortsatt stort. Enkelte eksportnæringer arbeider fremdeles under vanskelige markedsforhold. Generelt sett har vi imidlertid lov til å si at den økonomiske situasjon synes å være bra i øyeblikket, og at forholdene derfor skulle ligge til rette for en rimelig lønnsøkning ved den kommende tariffrevisjon.

Fra regjeringshold har det vært uttalt ønske om at en også i 1964 burde få et samordnet inntekts- og prisoppgjør, slik at en i løpet av våren vil være noenlunde klar over hvordan prisleiet kommer til å ligge i 1964. Med de erfaringer vi har fra det samordnede oppgjør i 1963, bør en også forsøke denne vei ved tariffrevisjonen i 1964.

Opgjøret med Norsk Arbeidsgiverforening kan likevel ikke skje på samme måte som sist. Det er nødvendig at det enkelte forbund får anledning til å forhandle med sin direkte motpart om revisjon av avtalene. Ikke minst kan enkelte tariffavtaler trenge en teknisk overhaling på grunn av de endringer i produksjonsmetodene som har funnet sted i de

senere år. Det må derfor tas sikte på et samordnet, forbundsvis oppgjør med forbundsvisse forhandlinger. En del tariffkrav, bl. a. et generelt lønnstillegg, er av så generell karakter at det blir nødvendig med felles forhandlinger som føres av et forhandlingsutvalg valgt av Sekretariatet. Et samordnet, forbundsvis oppgjør forutsetter felles avstemning, hvis en når fram til et forslag som i siste instans kan anbefales av Landsorganisasjonens representantskap.

Ved forrige tariffrevisjon ble det sagt at vi skulle ta opp spørsmålet om en forkortelse av arbeidstiden. Vi vil nå få en forlenget ferie, som forhåpentlig vil bli gjort gjeldende i sin helhet fra ferieåret 1965. En offentlig komité som arbeider med dette spørsmål, regner med å legge fram innstilling om den forlengede ferie i begynnelsen av neste år, og en proposisjon om saken må en da gå ut fra vil bli behandlet av Stortinget i god tid før det nye opptjeningsår tar til i 1964.

Feriers forlengelse er en forkortelse av den årlige arbeidstid. Når det gjelder en generell forkortelse av arbeidstiden, skal denne viktige sak utredes av en offentlig komité i likhet med det utredningsarbeid som nå er i gang i Sverige. I samsvar med tidligere vedtak vil det bli et nært samarbeid med fagbevegelsen i Danmark og Sverige for å få mest mulig likhet i tid og vilkår for en generell arbeidstidsforkorting i de skandinaviske land.

Det er nødvendig denne gang å få hevet fortjenesten for de lavest lønte. Ved siden av denne øking, bør det reises krav om et generelt lønnstillegg som omfatter alle som er med i tariffrevisjonene neste år. Hvor mye som skal kreves, vil bl. a. avhenge av prisutviklingen i de kommende måneder. Det overlates derfor til Sekretariatet i samråd med Tarifrådet å formulere dette krav når situasjonen er mer avklart.

Ved tariffrevisjonen i 1961 og 1963 ble det reist krav om forkortelse av arbeidstiden for de av Landsorganisasjonens medlemmer som arbeider i ikke-helkontinuerlig skiftarbeid. Vi fikk ikke kravet gjennomført, og det bør derfor reises på nytt ved tariffrevisjonen 1964.

Det bør stilles krav om en forhøyelse av proSENTsatsen for de to første overtidstimer etter den ordinære arbeidstids slutt. I noen få tariffavtaler er 50 prosent-satsen gjennomført, men det store flertall har samme proSENTsats som den gang vi fikk de første bestemmelser om overtidsbetaling i tariffavtalene.

De nye tariffavtaler bør gjøres gjeldende for to år, men med bestemmelse om at avtalene går ut til den tid som er den vanlige for de enkelte tariffavtaler. Ved 2-årige avtaler må det være med bestemmelse om indeksregulering. Det overlates til Sekretariatet å utarbeide forslag til reguleringsbestemmelser. Da det i første halvår 1964 også er revisjon av avtalene for staten og landets kommuner, vil det være av betydning at indeksreguleringsbestemmelsene blir like for alle tariffområder. Sekretariatet må forsøke å samordne dette så langt det er mulig.

Under henvisning til foranstående innbyr Sekretariatet Representantskapet til å gjøre dette vedtak:

1. Med et samordnet inntekts- og prisoppgjør som bakgrunn er Representantskapet enig i at det opptas forhandlinger med Norsk Arbeidsgiverforening om et samordnet, forbundsvis oppgjør for de tariffavtaler som løper ut i 1964. For enkelte tariffområder hvor det er spesielle forhold til stede, kan Sekretariatet gjøre unntak.
2. Det forutsettes at de enkelte forbund legger fram sine forslag til nye tariffavtaler. Disse forslag bør være ferdig utarbeidet ved månedsskiftet januar/februar 1964.

3. Det stilles krav om et generelt lønnstillegg. Dessuten forhandler forbundene om et lavtlønnstillegg tilpasset de enkelte tariffområder.
4. De forbund som har medlemmer i ikke-helkontinuerlig skiftarbeid, fremmer krav om forkortelse av arbeidstiden for slikt arbeid.
5. Det fremmes krav om øking i overtidsbetalingen i de tariffområder hvor det nå betales 25 prosent i overtidstillegg for de første to timer etter den ordinære arbeidstids slutt.
6. De nye tariffavtaler gjøres gjeldende for to år, og utløpstiden blir den som er den vanlige for de enkelte tariffavtaler. To-årige avtaler må inneholde indeksreguleringsbestemmelser som så vidt mulig bør være de samme både for privat og offentlig arbeidsliv.
7. Hvis forbundene og hovedforhandlingsutvalget kommer fram til et forslag som kan anbefales, innkalles Landsorganisasjonens representantskap til møte for å ta stilling til forslagene før de sendes ut til felles avstemning.

La meg til slutt si et par ord til.

Vi skal ha nye avtaler til våren også for stat og kommune, en gruppe like stor som hele industrien. Her må vi følge et noe annet opplegg.

I alle år har vi hatt avtaler samtidig med Danmark, men etter at vi sist fikk 1-årig avtale, er vi kommet i takt med Sverige. I Sverige har man hatt fellesoppgjør i mange år. Jeg har snakket med representanter fra svensk LO. De legger sterkest vekt på de lavest lønte. Dessuten vil de legge stor vekt på de såkalte «trygghetsfrågorna»: permisjoner, lønn eller godtgjørelse for folk som må slutte i sitt arbeid før de har nådd aldersgrensen, erstatning når en bedrift nedlegges eller flyttes. Dessuten vil de ta opp at arbeidsgiveren skal betale for de tre karensdagene før syketrygden trer i kraft.

En del av disse kravene må vi ta opp. Bedrifter som nedlegges eller flyttes har også hos oss skapt problemer, og vi vil ta spørsmålet opp i samband med revisjon av Hovedavtalen som går ut neste år. Men hos oss har vi i Arbeidervernloven et oppsigelsesvern som de ikke har i Danmark og Sverige. Likevel bør vi se på en del av disse spørsmålene i samband med revisjonen av Hovedavtalen.

Ja, kamerater, dette er noen av de spørsmål jeg ville ta opp. Så får dere uttale dere i diskusjonen som følger.

Klokka er nå 12.30. Jeg foreslår en pause fram til klokka 14.00. Formiddagsmøtet ble deretter hevet.

ETTERMIDDAGSMØTET MANDAG 2. DESEMBER

Møtet ble satt klokka 14.00 og ledet av *Konrad Nordahl*.

Protokollen fra formiddagens møte ble opplest av sekretær *Einar Strand* og enstemmig godkjent.

Ordsifte om tariffrevisjonen 1964.

Johan M. Bø: Det framlagte forslag har mange gode og positive sider. Særlig gjelder dette forholdet med at lavtlønnsgruppene skal heves, likeså når det gjelder generelle tillegg. Jeg antar at det også gjelder kvinnene? Også forhøyelsen av overtidsgodtgjørelsen er på sin plass, jeg vil gjerne at overtiden gjøres så dyr som mulig. Vi må komme fram til en 2-årig avtale. Det er opprivende å drive tariffoppgjør hvert år. Vi har nok av andre ting å stille med i forbundene.

Men hva betyr et samordnet, forbundsvis oppgjør? Det er betryggende at vi ikke skal ha noen kopi av oppgjøret 1963, da arbeidsgiverne saboterte forhandlingene med forbundene, men hva nå? Vi utleverer oss jo på forhånd og innbyr arbeidsgiverne til å gjøre det samme. Alle forbund har behov for å komme til forhandlingsbordet. Vi har uløste krav fra 1958. Vi har nå 37 timers uke på ettermiddagsskiftet. Våre medlemmer med 45 timers uke som går over på skift, må arbeide 48 timer i overgangsuken. For å få vekk dette må vi markere en kampstilling. Fellesoppgjøret vil trekke fram grupper som ellers ikke ville ha fått fremmet sine krav, men jeg synes det er uheldig å annonsere et samordnet forbundsvis oppgjør.

Vi har vært så heldige å ha en arbeiderregjering som har fått løst flere spørsmål ad lovmessig vei. Men begynner ikke dette å koste for mye? LO's medlemstall har stagnert, — har ikke dette en sammenheng med at sakene løses så lett ad politisk vei? Det er naturlig for folk å tenke: Hvorfor være medlem av LO når vi får alt gjennom lovgivningen? Vi må forsøke å presse fram kravene gjennom LO. La oss få et forbundsvis oppgjør og gi et eksempel på at vi kan løse problemene selv.

Arild Kalvik: Vårt forbund har hatt dårlige erfaringer med fellesoppgjør. Det er lite å oppnå for oss. Se f.eks. på gjennomføringen av 45-timersuken. Ingen kjemigrafer fikk glede av det. Vi hadde hatt 48 timers uke inklusive spisetid. Nå fikk vi 45 timer eksklusive spisetid. Vi håpet på rammeavtalen av 1961. Den er ennå ikke oppfylt, det er ennå ingen avtale om likelønn hos oss, trass i at vårt opplegg ikke legger noen vansker i veien for gjennomføringen. Den tekniske gjennomføring av helligdagsgodtgjøringen har vært en komedie.

Fellesoppgjøret har enkelte fordeler. Man vil få større muligheter for å føre kontroll med prisnivået. Men vår stilling til fellesoppgjøret vil være avhengig av de muligheter det gir for å løse våre oppgaver og mulighetene for å kunne føre reelle forhandlinger. Sekretariatets forslag har mange svakheter. Helligdagsgodtgjørelsen og overtidsbetalingen er for lenest løst hos oss. Vi må få klarlagt hva som ligger i uttrykket «samordnet, forbundsvis oppgjør». Jeg kan gå med på at enkelte ting tas ut av de forbundsvis forhandlinger, men kan ikke godta noe som avskjærer oss mulighetene for forhandlinger. Hvis forbundsvis oppgjør skal avgjøres ved felles avstemning, kan ikke jeg stemme for. Og hvilke garantier har vi for at arbeidsgiverne vil ta en annen holdning til forbundsvis forhandlinger i år?

Åge Pettersen: NNN har ligget meget godt an når det gjelder helligdagsgodtgjøringen siden 1961. Men da kom de andre forbundene opp på siden av oss. I 1963 gikk de forbi. Det var positive uttalelser formannen kom med. Men jeg vil gjerne at dette skal komme med i forslaget og legger fram følgende forslag som tillegg til punkt 3:

«For de forbund som har ukelønnsfag, fremmes krav om betaling for helligdager som for 1. og 17. mai bestemt.»

Og når det gjelder overtidsbetaling. De fleste har godtgjørelse etter Ferielovens paragraf 7 og får da feriegodtgjørelse også for overtid. Det har ikke vi. Med fire ukers ferie vil skjevheten økes. Jeg vil be LO påvirke den komiteén som er i arbeid om å få bort dette misforhold. Jeg så også helst at Sekretariatet hadde understreket at de lavest lønte må settes i første rekke ved dette oppgjør. Den solidariske lønnspolitikk er kommet i miskreditt, og jeg kan forstå det. Arbeiderne i industrien spør seg selv, hvorfor skal vi følge dette prinsippet, når man i den offentlige sektor følger andre linjer?

Per Andersen: Da Representantskapet 23. april behandlet fellesoppgjøret 1963, var jeg skeptisk overfor statsminister Einar Gerhardsens erklæring. Men statsministeren har fått rett. Regjeringen har holdt utviklingen innen den ramme som ble gitt. Jeg finner det underlig at enkelte her har gitt uttrykk for tvil om den foreslåtte oppgjørsform. Vi hadde verken i 1961 eller i 1963 noen heldig hånd. Det trenges fantasi i et tariffoppgjør, vi er avhengig av hva andre foretar seg.

Jeg vil likevel sette fingeren på punkt 4 i forslaget om ikke-helkontinuerlig skiftarbeid. Det har vært en gjenganger fra 1961 og 1963. Det er ikke gjort nok for å gjennomføre saken, og den burde nå løstes ut fra forbundene og overføres til LO. Det er en urettferdighet begått mot tre-skiftsarbeiderne som vi nå må gjøre opp.

Jeg kan også styre min begeistring over den plass loven om ferie og arbeidstidsforkortelse fikk i Regjeringens programerklæring. Saken burde hatt en annen rekkefølge. Man burde ha begynt med arbeidstidsforkortelsen før vi forlenget ferien.

Indeksreguleringsavtalen bør være lik både for offentlig og privat sektor. En annen side av saken er hvilket indeksavtale-system vi bør gå inn for og hvilken dekningsgrad vi tar sikte på. Skal den virke prisbremsende, må den være helautomatisk. Det gir også sikkerhet om arbeidsfred i to år for arbeidsgiverne.

Ingvald Hansen ga sin tilslutning til Sekretariatets forslag, men hadde ingen tro på at et samordnet, forbundsvis oppgjør ville føre lenger enn oppgjøret i år. Han konstaterte med tilfredshet den pris- og konjunkturutvikling som hadde funnet sted, men ville foreslå enkelte endringer i Sekretariatets forslag:

Sekretariatets forslag, side 3, 4. avsnitt, linje 4 endres til:

«Det overlates til Sekretariatet i samråd med Tariffrådet å utarbeide forslag til reguleringsbestemmelsene.»

Sekretariatets forslag side 2, 2. avsnitt, linje 7, endres til følgende: «En del tariffkrav, blant annet et generelt lønnstillegg samt lavtlønns-tillegg er av så generell natur osv.»

Punkt 3 i Sekretariatets innstilling endres i samsvar med dette.

Eivind Strømmen: Grunnen til at det for oss er aktuelt å flytte over fra høst- til våroppgjør er at vi nå kan risikere en konflikt-situasjon sammen med funksjonæroppgjøret og en ny i forbindelse med høstoppgjøret for våre medlemmer. Hvert forbund ønsker å danne seg det beste utgangspunkt. Jeg tror at NAF gjerne ser at vi blir et vårfag. Jeg er enig i Sekretariatets forslag, men mener at følgende tillegg er nødvendig og vil foreslå at Sekretariatets redegjørelse side 3, fjerde avsnitt, endres slik:

«De nye avtaler bør gjøres gjeldende til utløp i 1966», annet punkt til:

«Avtalene må ha bestemmelse om indeksregulering.»

I forslaget punkt 5 sluttet med:

«For de første to overtidstimer utenom ordinær arbeidstid.»

I forslaget punkt 6:

«De nye tariffavtaler gjøres gjeldende til utløp i 1966.»

Annet punktum:

«Avtalene må inneholde osv.»

Henning Dahl: Vi er kommet i søkelyset med vårt forslag om å oppheve maksimalprisene på kjøttvarer. Det kan synes underlig at vi tar denne saken opp, men det er vel i grunnen like mye vår som det er arbeidsgivernes sak. Vi kjenner forholdene innen vår bransje. Det er en intens konkurranse på engrosplanet. Det er ingen katastrofe om maksimalprisene oppheves. Konkurransen vil ikke medvirke til at forbrukerne blir skadelidende. Og vårt forbund må

nå, 18 år etter krigens slutt, komme på linje med andre forbund. Maksimalprisene er et hinder for å få prisene ned. Vi ser vårt forslag som en fordel også for forbrukerne. Den margin som nå er går i engros-handlernes lommer. Forslaget vil sette oss i en friere stilling og er også på linje med LO's framstøt for de lavest lønte. Vi er ellers innforstått med at forslaget blir sendt over til Sekretariatet. Også Regjeringen bør få se og vurdere dette forslaget.

Johan B. Magnussen: Jeg vil gjerne understreke forslaget mange positive sider, særlig forslaget om å heve de lavest lønte. Vi har en lav sats og vi håper på en endring for å komme i takt med den alminnelige lønnsutvikling.

Ved tariffoppgjøret i 1954 fikk vi i vårt forbund et tillegg. Men etter fellesoppgjøret i 1958 og til 1961 har bakere og konditorer bare hatt åtte kroner i lønnsglidning. Det sies at hvis bakerne og konditorene skal ha et tillegg, da vil prisene stige. Men det må ikke bli retningsgivende. Det er nevnt at vi har hatt en lønnsglidning under tariffperioden, men den er ikke kommet oss til gode. Subsidiordningen har slått skjevt ut når det gjelder vårt yrke. Jeg håper og tror at når det gjelder forslaget punkt 1, kan Sekretariatet gjøre et unntak slik at vi kan få rettet skjevhetene.

Roald Halvorsen: Jeg har ikke så mye å utsette på rammen som på formen i Sekretariatets forslag. Det er noe inkonsekvent å hevde at det er nødvendig med en teknisk revisjon. Vi i vårt forbund har forsøkt forhandlinger, men er ikke kommet noen vei. Vi har hatt åtte møter om likelønsspørsmålet uten å komme til noe resultat. Det sies at Regjeringen ønsker et fellesoppgjør, men gjør ikke arbeidsgiverne også det?

Jeg er enig i at de lavest lønte får en heving. For oss som er et likelønnsfag synes det å være et riktig sosialt syn. Men når man snakker om samordnet forbundsvis oppgjør, så skal man ikke undervurdere arbeidsgiverne. Vi kommer sikkert dit vi kom i vår, at arbeidsgiverne presser det opp i toppforhandlinger. Jeg er enig i hovedlinjene i forslaget, men jeg ønsker LO's ledelse sterkere inn i bildet også ved utformingen av de enkelte forbunds krav. Slik formen i forslaget er, utleverer vi oss til motparten. Jeg vil sette fram følgende forslag:

1. Representantskapet anbefaler at forbundsvis oppgjør finner sted i 1964, og forutsetter at de enkelte forbund legger fram sine enkelte forslag til nye tariffavtaler for LO innen utgangen av januar 1964.
2. Det stilles krav om et generelt lønnstillegg. Dessuten forhandler forbundene om et lavtlønnstillegg og om en høyning av minstelønns-satsene, tilpasset de enkelte tariffområder.

Nåværende punkt 4, 5 og 6 blir uforandret punkt 3, 4 og 5.

6. Sekretariatet anmodes om å følge utviklingen og — i samråd med Tariffrådet og de interesserte forbund — treffe de tiltak som situasjonen etter hvert måtte kreve.»

Willard Kristiansen: For så vidt er jeg enig i Sekretariatets opplegg, men ved representantskapsmøtet i 1962 var vi enige om å kreve kortere arbeidstid. Nå innbys vi til å la denne sak utredes av en offentlig komité. Dessuten — på arbeidsplassene er stemningen etter Gerhardsens moterklæring i år at ferispørsmålet er fort løst, mens arbeidstidsspørsmålet utsettes.

Jeg synes at Representantskapet skulle kreve helautomatiske indeksbestemmelser og at samme bestemmelser bør gjelde for offentlige som private arbeidstakere. Jeg setter fram følgende forslag:

Siste avsnitt endres til:

«To-årige avtaler må inneholde helautomatiske indeksreguleringsbestemmelser som i sitt prinsipp er de samme både for privat og offentlig arbeidsliv.»

Bjarne Andresen: Det forbauser meg at de helkontinuerlige skiftarbeiderne ikke blir nevnt med ett ord. Det snakkes om solidarisk lønnspolitikk. Men da må stat og kommune komme i samme båt som industrien. Det ville ellers vel være like greitt om to- og tre-skiftsarbeidere hadde kommet i samme kasus som helkontinuerlige arbeidere. Jeg tillater meg å sette fram dette forslaget:

«Helgedagstillegget for helkontinuerlige skiftarbeidere skal forhøyes fra 75 prosent til 100 prosent.

Arbeidstiden for helkontinuerlige skiftarbeidere skal nedsettes til 40 timers uke.»

Fredrik Westerlund: Ett- og to-skiftsarbeiderne har nøyaktig den samme arbeidstida i dag som før arbeidstidsforkortelsen fra 48 til 45 timers uke. De arbeider dessuten 295 dager i året, det tror jeg ingen andre grupper i dette landet gjør. Når det gjelder punkt 5 i Sekretariatets innstilling vil jeg si at overtidsarbeidet bør begrenses så mye som mulig. Det er når arbeidet forseres at ulykkene inntrer. Vi bør heller gå inn for sikringsbestemmelser ifølge Arbeidervernloven.

I den nye Hovedavtalen bør vi få inn bestemmelser som sikrer ansienniteten for de ansatte og beskytter dem mot tilfeldige oppsigelser. Jeg setter fram følgende forslag:

«Representantskapet, som er samlet til møte 2. og 3. desember 1963, pålegger LO's forhandlere å ordne opp i den misforståelse som oppsto ved overgang fra 48 timers uke til 45 timers uke for ukekontinuerlige rundskiftarbeidere, 1. og 2. skiftarbeidere som arbeider helgedager og høytidsdager.

Ved første utløp sies Hovedavtalen opp. Man må få inn i den nye Hovedavtalen bestemmelser som sikrer de ansatte mot vilkårlig oppsigelse fra bedriftens side og som sikrer ansienniteten.

Det må rettes henstilling til Regjeringen at den arbeider for å få lovbestemmelser som klart gir uttrykk for bedriftseiers ansvar overfor

ansatte og samfunn. Ved vanskjøtsel må man få liknende bestemmelser som Jordloven har.

Arbeidervernlovens bestemmelser om vernetiltak og sikringsbestemmelser må skjerpes.

Adgang til å benytte overtid må det bli mye strengere bestemmelser for.»

Ragnvald Andersen: Formannen nevnte at utviklingen kunne ta andre veier. Det er så, og hvilke muligheter har vi for å få kompensasjon for prisstigningen? Jeg skal ikke kommentere de forskjellige forslag. Både når det gjelder fellesoppgjør og forbundsvise oppgjør tror jeg at partene kan ha rett. Men ved forbundsvise oppgjør vil det vel bare være mulighet for å rette opp tekniske ting.

Alle som ligger under gjennomsnittslønningene har ikke hatt mulighet for en lønnsglidning. Hvorfor skal vi bli avspist med 2,5 til 3 prosent, mens andre får opptil 20 prosent?

Klaus Kjelsrud: Bø spurte om det ikke ble for kostbart at sakene ble løst på det politiske plan. En overflatisk vurdering, tror jeg. Husk dette: Da Regjeringen Gerhardsen ble styrtet, ble nyheten mottatt med forferdelse og raseri hos jevne arbeidsfolk. Det ble en stemning som vi aldri før har sett. Kan vi ikke like gjerne spørre omvendt. Er det riktig av fagbevegelsen å ta hand om de populære tingene og overlate de upopulære til politikerne? Vi har statsråder til stede i dag, og vi kjenner det som en fordel. Med en borgerlig regjering vil NAF få denne fordel.

Otto Totland: Jeg tror ikke på forbundsvise forhandlinger. NAF vil vite hva hele opplegget går ut på, og nokså snart vil LO og NAF komme inn i bildet. Jeg antar at spørsmålet om heving av de lavest lønte må reises i LO's regi. En helt annen ting er vurderingen av hva lavtlønnsgrupper er. Er det Skog- og Land eller typografene, som Halvorsen hevdet? Spørsmålet om heving av lavtlønnsgruppene må etter min mening være en LO-sak. Og det bør overveies om den forhandlingsform vi har i dag bør fortsette. Med en arbeiderregjering er vi avskåret fra å bruke kampmidler som streik. Retningslinjene bør endres.

Og hvorfor en helautomatisk regulering? Det betyr jo ikke hel kompensasjon, og NAF vil forøvrig aldri binde seg til hel kompensasjon for prisstigningen.

Rudolf Eriksen: Jeg har konstatert at rammen om Sekretariatets forslag har fått god tilslutning. Lavtlønnsgruppene har vært framme i mange oppgjør. Spørsmålet er om vi har gått for sterkt inn for disse gruppene. Hvis Sekretariatets forslag innebærer at de enkelte forbund skal ta spørsmålet opp, må jeg si at det makter de ikke. Da må vi ha LO's støtte.

Innen vårt forbund tror jeg at flertallet ville ha foretrukket kortere arbeidstid framfor lengre ferie. Det er sagt her at enkelte har hatt

48 timers arbeidstid inklusive spisetid, slik at 45-timersuken ikke er blitt til fordel for dem. Men mange har lengre arbeidstid. Hvorfor kan ikke de privilegerte gruppene vise litt tilbakeholdenhet og unne andre grupper å komme etter? Solidaritet må bli noe mer enn et ord.

Sigurd Lønseth: Vårt forbunds overenskomst med NAF lider av en del svakheter, særlig det forhold at utenlandske musikere kommer hit og får engasjement på andre vilkår enn det vi krever for våre medlemmer. Ved revisjonen i 1964 må vi komme bort fra dette. Jeg tror det er formålstjenlig om Musikerforbundet holdes utenfor den alminnelige rammen. Vårt styre har behandlet saken og håper at LO's representantskap vil respektere vårt syn.

Johan Skrede: Da man kom med i bevegelsen i 30-årene, brukte man uttrykkene kameratskap og solidaritet mye. I dag er begrepene utvannet. Ved dette oppgjøret må man i første rekke ta hensyn til de lavest lønte. At man har til hensikt å gjøre det, må bli mer enn en julehilsen. La de ikke bli skuffet utpå nyåret. De lavest lønte kan ikke leve av løfter.

Arne Barlie: La ikke uttrykket solidarisk lønnspolitikk bare være munnsvær.

Nordahl nevnte i sin innledning den svenske ordningen med karensdager. Hos oss er det skammelig at vi ennå ikke har fått ordnet dette forholdet med at man må gå tre dager før man får syketrygd. Det rammer ikke minst de lavest lønte.

Jeg vil også nevne Regjeringens opplegg til heving av progresjonsgrensen. Det legger også en byrde på de lavest lønte når man skal oppnå skattelettelser inntil 30 000 kroner i årsinntekt.

Lage Haugness: Utviklingen følger ikke alltid våre opplegg. Sekretariatet innstilling markere et nytt syn. Den slår fast at vi tar konsekvensen av den situasjonen som foreligger. Jeg vil likevel påpeke at partiet har tatt opp saker i sin moterklæring i år som burde ha vært fremmet gjennom LO. Vi må ta dette alvorlig. Hadde vi tatt saken opp og blitt avvist, ville det vært riktig å ta saken opp politisk. Når vi nå får lengere ferie og kortere arbeidstid uten at det er gått gjennom de faglige instanser, kommer vi i en uheldig stilling overfor vår motpart. Motparten kan på denne måten aldri vite hva vi vil reise på det politiske plan og vil naturlig nok ha lettere for å si nei.

Etter hva jeg forstår er Lønseth og Halvorsen de eneste som tar avstand fra Sekretariatets forslag. Det tyder på en gledelig utvikling. Jeg er enig med Totland i at vi mangler en utredning av hva lavtlønnsgruppene egentlig er. Jeg mener at det er utviklingen mellom tariffoppgjørene som skaper lavtlønnsproblemene. De kan ikke utelukkende løses på tariffbasis, også andre ting spiller inn.

Johan M. Bøe: Jeg mener selvfølgelig at det er en lykke å ha en arbeiderregjering. Men det jeg sa var at vi må finne spesielle goder

som kan komme inn i vår overenskomst slik at det framstår som en fordel å være medlem av LO.

Per Andersen: Vi er på det rene med at helautomatisk indeksregulering ikke betyr full kompensasjon. Men jeg mener at vi skal ha anledning til å vite hvilken dekningsgrad vi kan vente å få. Vi må ikke komme i samme situasjon som etter tariffrevisjonen i 1958, da vi fikk en dekningsgrad på 62 prosent. De prisdrivende krefter må vite at om prisindeksen stiger, så vil det utløse krav om kompensasjon.

Roald Halvorsen: Jeg mener at LO bør sile forslagene så ingen «ville» forslag når NAF.

Klaus Kjelsrud: Lage Haugness sa at sakene først skulle søkes løst gjennom LO og så eventuelt legges over til Regjeringen. Men er det virkelig nødvendig å demonstrere vår svakhet slik?

Erling Frogner: Jeg vil gjøre oppmerksom på at man også for ukelønte må få bestemmelser som for 1. og 17. mai. I vår industri har kvinnene i sjokoladeindustrien rene akkorder. Kvinnene i tobakkindustrien har produksjonspremier, men får bare vanlig betaling på helgedager utenom 1. og 17. mai. Vær oppmerksom på Pettersens forslag, slik at vi kan få slått vårt syn fast utad.

Erik Eriksen: Er det slik at forbundene skal forhandle om et lavtlønns tillegg? Vi bør vel på forhånd få vite hva som skal kreves generelt. Hvis forbundene skal forhandle hver for seg, spør det om det hele ikke strander, som i 1963.

Einar Gerhardsen: Et par debattanter har vært inne på spørsmålet om Regjeringens stilling. En har sagt at man ville ha foretrukket kortere arbeidstid framfor lengere ferie. Dette er det delte meninger om, både innen LO og partiet. Feriespørsmålet er drøftet inngående, og alle forhold tatt i betraktning fant vi det riktig å programfeste fire ukers ferie. Regjeringen har bedt komitéen komme med en smidig formulering med valgmuligheter, slik at man kan velge mellom fire ukers ferie eller å ta den fjerde uken ut som fri-lørdager.

Det sies her at mange hadde ventet en lov om fire ukers ferie. Ja, det er også meningen, men lovforslaget var ikke klart. Og vi syntes det ville være riktig å ta alle parter i arbeidslivet med på å utrede spørsmålet først. Regjeringen regner med å legge forslaget fram og få det vedtatt innen mai neste år, da opptjeningen må ta til.

La meg tilføye: Arbeiderpartiet og Regjeringen har alltid lagt vekt på å få gjennomført sine programmer til 100 prosent.

En debattant her har nevnt forslaget om en progresjonsgrense ved 30 000 kroner. Det er bare et forslag fra en komité, og dessuten knyttet sammen med en omlegning av skatteloven. Selv om det er

politisk riktig å endre progresjonsgrensen, blir det ikke tale om å gå så langt.

Vi har erfaringer fra mange år tilbake om at det er uheldig at lønnsoppgjøret kommer først. Når jordbrukerne og fiskerne har fått sine priser regulert, blir resultatet en prisøkning som er uheldig for lønnstakerne. Lønnstakerne er derfor interessert i at man før avtalene godtas vet hva man kan regne med. Derfor er samordningen av oppgjørene i tid det viktigste. Regjeringen, som opptrer som motpart overfor bøndene, ser det derfor som viktig å få partene til å se det hele i sammenheng. For å få dette til, melder behovet seg for fellesoppgjør. Dette har Regjeringen gitt uttrykk for, men det er ikke snakk om en samordning av forhandlingene.

Lage Haugness: Roald Halvorsen vil at LO's administrasjon skal sile forslagene fra forbundene. Det er ikke noe reellt standpunkt. Kravene må forbundene selv vurdere. Til Kjelsrud vil jeg si at det er ikke for å demonstrere faglig svakhet at LO bør ta tingene opp før de kjøres over på det politiske plan. Men det er for å få klarhet overfor vår motpart, slik at de forstår at vi kan gå den politiske vei om vi ikke klarer det på annen måte.

Alfred Nilsen: Vi må ta erfaringen fra årets oppgjør. Forbundene kom i vanskeligheter, og forslaget som ble sendt ut ble vedtatt med stort flertall. Forhandlingsformen må nå i støpeskjeen. Etter de gamle reglene er det forbundene som fører forhandlingene på et reelt grunnlag og med LO's tillatelse varsler og iverksetter arbeidsstans. Denne metode er antakelig ikke brukbar i dag. En tredje part, samfunnet, er kommet inn i bildet. Konsekvensen av det er at vi må finne nye veier. Det som foreslås nå er en kombinasjon. Forbundene vil komme opp i en vanskelig forhandlingsmessig posisjon, slik som det skjedde i år. Med de erfaringer vi har gjort, burde vi etter min mening innse at veien om forbundsvis oppgjør er ufarbar og heller ta fellesoppgjør fullt ut. Så kunne vi heller kople forbundene inn med den tekniske regulering som var nødvendig. Dessuten, hvis fellesforhandlingene ikke førte fram, kunne man komme inn med de gamle forbundsvis oppgjør med LO's maktapparat bak. Men det er her så mange taktiske hensyn og forhold som spiller inn, at jeg ikke har villet ta noen dissens.

Håkon Bjordal: Med tidligere erfaringer vet vi at arbeidsgiverne ikke er innstilt på å løse sakene gjennom forbundsvis forhandlinger. Hvis nå denne gang de forbundsvis forhandlinger blir brutt, hva så? Hvordan vil lavtlønsspørsmålene bli ivaretatt under fellesforhandlingene? Innen kjemisk er det mange grupper som tjener under 6 kroner timen og disse bør det slås et slag for. Hvis arbeidsgiverne avviser forbundskravene, bør muligheten holdes åpen til å løse saken på LO-planet.

Ingolf Holthe: Alle her har snakket de lavest løntes sak. For mannen refererte et skriv fra Kjøttindustriarbeiderforbundet, og jeg kan forstå dette forslaget. Men jeg mener det er riktig at vi ennå har en viss form for priskontroll, ikke minst av hensyn til de lavest lønte. Ellers mener jeg at det bør komme sterkt fram at man ikke bare kan, men at man skal forhandle om å heve lavtlønnsgruppene.

Konrad Nordahl: Det var en her som spurte om kvinnene skulle ha samme tillegg som menn. Selvfølgelig. Vi er ferdig med de tider da man skilte mellom menns og kvinners lønninger. La det være klart! Vi krever et generelt tillegg som gjelder alle arbeidstakere.

Debatten her har vært god. Meningene har vært delte, men det ville ha vært noe galt om det i en så representativ forsamling som denne ikke skulle ha vært delte meninger. Imidlertid, vi må komme fram til et forslag, et vedtak. Og om det ikke blir enstemmig, må det iallfall få et så stort flertall bak seg at det kan få en tilstrekkelig autoritet.

Det bemerkes at forslaget er lite konkret formet. Ja, det er riktig nok. Vi har formet forslaget slik at vi kan tøye det i begge retninger. Noen tror at når man vedtar et forslag her, så er det bare for Norsk Arbeidsgiverforening å skrive under. Så enkelt er det ikke.

Man spør hva et samordnet forbundvis oppgjør er. I 30-årene hadde vi som regel samordnede forbundsvis oppgjør. Forbundene forhandlet hver for seg, men avstemningen var felles. Nå kan jeg ikke garantere noe for neste års oppgjør. I år ville ikke arbeidsgiverne forhandle med de enkelte forbund. Men jeg går ut fra at arbeidsgiverne ikke vil innta samme standpunkt i år. Vår mening er at forbundene skal forhandle og løse en del av sine problemer. Jeg mener så at LO bør komme i forhandlingsposisjon, så får vi se hvordan NAF vil stille seg. Når det gjelder de store, sentrale spørsmålene, regner jeg ikke med at vi kommer fram til noen løsning før klokken er «fem på tolv». Og da mener jeg ikke tidspunktet, da mener jeg øyeblikket før arbeidsstans kan settes i verk.

Roald Halvorsen vil ha forbundsvis oppgjør. Han er riktignok villig til å gi LO stor innflytelse. Men det er en umulig tanke at vi i LO skal avgjøre hva som er rimelig og ikke rimelig av krav forbundene stiller. Og når Halvorsen vil stille krav om forbundsvis oppgjør, så vet vi ikke riktig om dette kan bli resultatet. Da bør vi heller ikke gå inn på tanken.

Tar vi forbundsvis oppgjør vil det trolig resultere i at de best stilte gruppene vil oppnå mest, mens de dårligst stilte ikke vil oppnå noe særlig. Og vi vil se, som i 1961, at de forbund som kommer seinest med, vil få den største delen av kaka. Det vakte

forargelse og kritikk. Når hvert forbund slåss for seg, blir det ikke til gagn for de lavest lønte.

Det som fikk oss til å velge denne linjen var at vi i løpet av april 1964 vil kunne få en noenlunde oversikt over situasjonen. Tar vi det «over lang», vil bøndene utpå høsten sette fram krav med grunnlag i de beste resultatene som er oppnådd av oss. I Sverige har man hatt samordnede oppgjør i mange år. Der avgjøres sakene på topplanet, uten at forslagene blir sendt ut til medlemmene til avstemning. Og likevel øker medlemstallet. Så det er ikke her forklaringen på stagnasjonen i medlemstilgangen til LO ligger. I Sverige overlater man til Sekretariatet å fordele det man oppnår. Hos oss kan selvfølgelig nye metoder godt tenkes. Men vi er ikke kommet så langt at nye metoder kan innpasses i kommende tariffoppgjør. En ordning som svenskenes, vil kreve en stor maktkonsentrasjon, iallfall i de enkelte forbund, og det tror jeg ikke våre medlemmer vil gå med på. Stort sett tror jeg den linjen vi har trukket opp er den riktige.

Jeg skal så ta for meg de forskjellige forslag.

Kjøttindustriarbeiderforbundets forslag vil jeg foreslå oversendt Sekretariatet.

Åge Pettersens forslag kan jeg godt erklære meg enig i hva angår realiteten.

Ingvald Hansens forslag om Tariffrådet og indeksreguleringen kan jeg ikke tenke meg at noen i Sekretariatet har noe mot. Men hans forslag om lavtlønnstillegget kan jeg ikke godta. Her vil NAF kanskje sette et tak. Forbundene må reise de krav som ligger til rette innen de forskjellige organisasjonsområder.

Roald Halvorsens forslag kan vi ikke gå med på.

Willard Kristiansens forslag vil jeg foreslå oversendt Sekretariatet.

Eivind Strømmens forslag vil jeg også foreslå oversendt Sekretariatet. Hans forslag om formulering av overtidsbestemmelsen rokker i betenkelig grad den formulering vi omsider har oppnådd enighet med arbeidsgiverne om.

Bjarne Andersens forslag innebærer et typisk forbundskrav, som selvfølgelig vil få LO's støtte. Men hans krav om 40 timers uke tror jeg ikke vi kan oppnå uten gjennom lovgivning. Jeg foreslår forslagene sendt Sekretariatet.

Fredrik Westerlunds forslag høres jo svært pent ut. Men jeg tror ikke vi kan reise dette som tariffkrav. Jeg vil imidlertid ikke ha forslaget nedstemt. Det må om nødvendig tas opp ved revisjonen av Hovedavtalen. Jeg foreslår forslaget oversendt Sekretariatet.

La meg til slutt si at lavtlønnsproblemet aldri kan løses gjennom noen tariffrevisjon. Problemet må avgjøres av næringsgrunnlaget. Det viser seg at vi har det samme problem for nøyaktig de samme

grupper i en rekke forskjellige land. Det vi kan gjøre er å søke å rette opp stillingen ved tariffrevisjonen, men det blir ingen varig løsning.

Jeg tar så Sekretariatets forslag med de foreslåtte endringer opp til votering.

Votering:

Forslaget fra Kjøttindustriarbeiderforbundet ble enstemmig vedtatt oversendt Sekretariatet.

Westerlunds forslag likeså.

Eiv. Strømmens forslag likeså.

Bjarne Andresens forslag likeså.

Åge Pettersens forslag ble vedtatt hva realiteten angår.

Ingvald Hansens forslag, første del, ble enstemmig vedtatt. Annen del av forslaget ble vedtatt oversendt Sekretariatet.

Willard Kristiansens forslag ble vedtatt oversendt Sekretariatet.

Roald Halvorsens forslag ble forkastet mot 1 — en — stemme.

Sekretariatets forslag med de vedtatte endringer ble deretter enstemmig vedtatt.

Møtet hevet kl. 17.50.

FORMIDDAGSMØTET TIRSDAG 3. DESEMBER

Møtet ble åpnet kl. 9.00 og ledet av *Konrad Nordahl*. Sekretær *Einar Strand* leste protokollen fra forrige møte. Den ble enstemmig godkjent.

Sak 2.

ANKESAK FRA NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

vedrørende voldgiftsnemndas kjennelse av 9. februar 1961 angående organisasjonsforholdene ved Norsk Ytong A/S, Norsk Siporex A/S og A/S Norsk Leca.

Konrad Nordahl refererte følgende:

«Den 9. februar 1961 behandlet LO's voldgiftsnemnd saken, og kjennelsen hadde følgende slutning:

1. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund skal organisere arbeiderne ved Norsk Ytong A/S og Norsk Siporex A/S.
2. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund plikter å sørge for at overføring av forbundets medlemmer ved de to nevnte bedrifter til Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund blir gjennomført innen utløpet av kommende tariffperiode.»

Sekretariatet behandlet voldgiftsnemndas kjennelse i sitt møte 6. mars 1961, og tok den til etterretning.

Anker Nordtvedt framholdt at saken var reist på et rent prinsipielt grunnlag for å gi den en rent organisasjonsmessig behandling.

Kongressen i 1957 utsatte saken. Vårt utgangspunkt har hele tiden vært at framstilling av lettbetong og gassbetong er en ren kjemisk prosess. Kongressen vedtok befaringsavbedriftene, og etter denne kan jeg fortsatt ikke se at det er noe som bestrider at det er en kjemisk industri.

Bygningsindustriarbeiderforbundet er et rent fagforbund. Kjemisk er et rent fabrikkarbeiderforbund. Utviklingen i de siste årene har vært rivende, og vårt forbund vil overta områder som tidligere lå under andre. Jeg nevner plast som etter hvert overtar treartiklene. Vi har kanskje ikke vært fullt så pågående som enkelte andre forbund, men denne saken mener vi er av så prinsipiell betydning at vi vil føre den fram.

Saken gjelder i korhet at framstilling av lettbetong ved Norsk Siporex A/S, som er en fortsettelse av Kristiania Sementfabrikk, har hørt inn under vårt organisasjonsområde siden 1923. Ytong startet i 1952 med sine ansatte som medlemmer i vårt forbund. Norsk Leca framstiller nøyaktig det samme som lettbetong, og det er etter vår mening en ren kjemisk prosess. Jeg vil nedlegge påstand om at de ansatte ved disse bedrifter hører inn under Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund og at voldgiftsnemndas kjennelse blir opphevd.

Rasmus Solend: Denne saken har gått i langdrag, og det kan kanskje skyldes oss. Saken ble i virkeligheten avgjort av Kongressen i 1957, med forbehold om befaringsavbedrift, og samme konklusjon ble trukket etter befaringsavbedrift. Etter voldgiftsnemndas kjennelse av 9. februar 1962 hører de nevnte grupper inn under vårt organisasjonsområde. Vi har en rekke småbedrifter som produserer Leca-stein, og de har fra første stund sortert under oss. Vi ville komme opp i store vansker om Nordtvedts fortolkning skulle legges til grunn. At en bedrift legger en kjemisk analyse til grunn for sin produksjon, er ikke tilstrekkelig til å kalle den en kjemisk bedrift. Vi erkjenner gjerne at det er bedrifter innen vårt område som er kjemiske, men jeg vil ikke gå inn på noen argumentasjon her. Jeg ber om at voldgiftsnemndas kjennelse blir tatt til følge.

Anker Nordtvedt: Solend sier at de ved befaringsavbedrift kom til samme konklusjon. Det er ikke helt riktig. Norsk Ytong A/S er en typisk kjemisk bedrift.

Voting:

Anken ble forkastet mot 9 stemmer.

Sak 3.

FAGORGANISASJONENS PENSJONSKASSE

Ved behandlingen av denne saken deltok i møtet personalets representanter i styret for pensjonskassen, Anna Negård og Gudrun Stenvik.

Alf Andersen: Det kunne være fristende å gå en del i detaljer når det gjelder pensjonskassen, men de endringer som er foreslått er så enkle at jeg ikke finner dette nødvendig på det nåværende tidspunkt. Dette vil vi komme tilbake til på et senere tidspunkt. Fagorganisasjonens pensjonskasse har 26 år bak seg. I denne tiden er det foretatt en rekke endringer, men aldri endringer i så radikal retning at den kan godkjennes som privat pensjonskasse i henhold til skatteloven. Departementets regler for godkjenning av private pensjonsordninger i henhold til skatteloven er meget strenge og inneholder blant annet fire bestemte hovedkrav som må etterkommes.

For det første skal pensjonskassen ha forsikringsteknisk dekning for kassens forpliktelser, dernest skal det innføres eiendomsrett til opptjente pensjonsrettigheter. For det tredje skal opptjeningsperioden være minst 30 år og for det fjerde skal det ikke være lavere aldersgrense enn 67 år. Ingen av disse forpliktelser har Fagorganisasjonens pensjonskasse kunnet innfri.

Pensjonskassens styre nedsatte i fjor en vedtektskomité som fikk i oppdrag å revidere kassens vedtekter. Komitéen har arbeidet ut fra de forutsetninger at kassens vedtekter skulle kunne godkjennes som privat pensjonsordning. Imidlertid kom meldingen om nedsettelse av folkepensjonskomitéen, og i og med at denne allerede i høst skulle forelegge en innstilling fant pensjonsstyret det mest hensiktsmessig å utsette en hel revisjon av kassens vedtekter inntil folkepensjonsspørsmålet er mer avklart.

Fagorganisasjonens pensjonskasse omfatter i dag ca. 1000 medlemmer. Av disse er det 226 pensjonister, det vil si at egenpensjonister og enkepensjonister i dag utgjør 26 prosent av de aktives antall. Dette ligger langt over hva forholdet er i de fleste pensjonskasser. Da FTP ble startet regnet en med at pensjonistbestanden ville utgjøre ca. 10 prosent av de aktive.

Under henvisning til det som er sagt og til at man om kort tid må regne med en obligatorisk folkepensjon har pensjonsstyret kun foreslått to endringer i vedtektene. Pensjonsstyret finner det riktig nå å slå fast eiendomsretten til opptjente pensjonsrettigheter og henviser her til premissene i det forslag som er lagt fram. Representantskapet vil om ikke svært lenge måtte komme tilbake til pensjonskassens vedtekter, idet man må regne med at når folke-

pensjonen skal bli obligatorisk og omfatte hele folket, må de bestående pensjonskasser, deriblant også Fagorganisasjonens pensjonskasse, omdannes til en suppleringsordning.

Av forslaget framgår at vi foreslår at den nåværende § 9 i vedtektene skal utgå og der inntas bestemmelser om oppsatt pensjon. Fagorganisasjonens pensjonskasse kan ikke være bekjent av å unnlate å innføre denne regel.

Fagorganisasjonens pensjonskasse har hittil fulgt et annet prinsipp, nemlig at en pensjonsforsikret ved sin fratrædelse før pensjonsalder kan få sitt innskott tilbakebetalt, men dette prinsipp har lite eller intet å gjøre med selve pensjonsprinsippet. Det er på det tidspunkt da den forsikrede når aldersgrensen at pensjonen skal tre i funksjon. Ved å følge pensjonsstyrets forslag vil man nå komme i overensstemmelse med vanlige pensjonsregler ved at § 9 endres slik at medlemmer som fratrer sin stilling etter kortere medlemskap enn tre år ikke får pensjonsrettigheter og heller ikke rett til tilbakebetaling av innskott. Derimot vil man i henhold til punkt 2, når et medlem fratrer sin stilling etter minst tre års medlemskap uten rett til straks begynnende pensjon få rett til oppsatt pensjon, det vil si rett til opptjente pensjonsrettigheter som utgjør så mange 30.-deler av full pensjon som det antall år medlemskapet har vart.

Når det gjelder punkt 3, er dette formulert av hensyn til valgte tillitsmenn som ved beregningen av oppsatt pensjon kan få et tillegg på inntil 10 år til den tjenestetid vedkommende hadde ved fratrædelsen. De hensyn som taler for dette er at tillitsmenn i de fleste tilfeller blir rykket ut av sin stilling og plassert i fastlønnet tillitsverv i forbund eller LO i en relativ høy alder. Som regel så høy at de har liten eller ingen sjanse til å tjene opp full pensjon før de fratrer, enten de går av før aldersgrensen eller at de av en eller annen grunn ikke blir gjenvalgt.

Når det gjelder endringene i § 11 har dette forbindelse med det man vanligvis kaller samordning av pensjonsordningen. Jeg skal imidlertid ikke gå inn på hele dette spørsmålet om samordning av pensjoner i lovens forstand, idet pensjonsstyret ikke har ment å gå så strengt til verks som samordningsloven forutsetter. Dessuten er samordningsloven så innviklet at det er vanskelig å redegjøre for denne uten å bruke alt for lang tid. Bakgrunn for forslaget om samordning i forholdet til alderstrygden som forslaget til § 11 går ut på, er følgende:

Så vidt man kan bedømme er det meningen at den kommende folkepensjon skal være en tilleggsordning til alderstrygden. Alderstrygden skal danne grunnpensjon i hele vårt framtidige pensjonssystem, og det er hensikten at alderstrygden av den grunn

skal heves betraktelig og allerede vesentlig fra 1. januar 1964. Styret mener derfor at når alderstrygden endres så vesentlig, må tiden også være inne til en viss samordning med alderstrygden. Det er imidlertid en absolutt forutsetning at ingen som i dag er medlem av pensjonskassen skal få mindre enn det de ville vært berettiget til innen årets utgang, det vil si rett til alderstrygden i den størrelsesorden den har ved utgangen av 1963. Pensjonsstyret foreslår derfor: som nytt punkt F i § 11 at full pensjon settes ned med det beløp hvormed alderstrygdens grunnpensjon for ektepar overstiger kr. 5028.00 og enslige kr. 3348.00, det vil si den størrelsesorden alderstrygden har til utgangen av dette år. Dette forutsetter imidlertid at redusert pensjon settes ned med en forholdsvis del av det beløp som full pensjon settes ned med.

Alf Andersen refererte deretter pensjonsstyrets innstilling til endring av § 9 og § 11 og tok opp pensjonsstyrets forslag sålydende:

Fagorganisasjonens pensjonskasse.

I norske pensjonsordninger ble prinsippet om arbeidstakernes uavkortete eiendomsrett til premiereserven knesatt allerede før krigen. Dette prinsipp innebærer at den som slutter i tjenesten før pensjonsalder får rett til «opptjent pensjon», det vil si pensjon som svarer til den tjenestetid vedkommende har hatt. Den premiereserve som er nødvendig for å dekke den opptjente pensjon er arbeidstakernes eiendom.

Dette prinsipp er i overensstemmelse med selve pensjonsidéen at enhver som har vært medlem av en pensjonsordning har opparbeidet seg visse pensjonsrettigheter alt etter opptjeningstid som kommer vedkommende til gode ved avgangsalderen.

Dette prinsipp er derfor ført inn i «regler om private tjenestepensjonsordninger» i henhold til skatteloven og departementet godkjenner ikke noen pensjonsordning som ikke har innført eiendomsretten i sine vedtekter. Hvis man unnlater å følge dette prinsipp vil man heller ikke kunne kreve fradrag i skatten for innbetalt premiebeløp.

I Statens Pensjonskasse krevdes det tidligere 10 års tjenestetid for å få rett til opptjent pensjon, men fra 1. januar 1959 ble kravet senket til 3 års tjenestetid. I pensjonstrygden for sjømenn kreves 150 fartsmåneder og i pensjonstrygden for skogsarbeidere 750 premieuker.

De regler om private tjenestepensjonsordninger i henhold til skattelov for landet § 44 og skattelov for byene § 38 av 19. desember 1958 har følgende bestemmelser når det gjelder eiendomsrett til premiereserve:

«1. Den som omfattes av en fast pensjonsordning, skal til enhver tid ha pensjonsrett på grunnlag av den premiereserve som er oppsamlet for ham ved terminvis premiebetaling og ved dekning av naturlig premiereserve. Den som omfattes av pensjonsfond, har rett til bestemte pensjoner såfremt dette følger av bestemmelsene i § 10, avsnitt A, annet ledd, eller avsnitt C, tredje ledd, jfr. fjerde ledd.

Pensjonsretten er begrenset etter bestemmelsene i § 8. Bestemmelsene i foregående ledd er ikke til hinder for at det i forsikringsavtale eller pensjonsvedtekter kan tas inn bestemmelse om nedsettelse av pensjonsytelsene hvis den pensjonsberettigede får rett til sykepenger fra offentlig syketrygd eller fra alminnelig sykkelønnsordning.

2. For den som går ut av pensjonsordningen, skal premiereserven eller i tilfelle vedkommendes andel av pensjonsfondet, nyttes til å sikre ham oppsatte pensjonsrettigheter. Hvis pensjonsbeløpet ikke for noen pensjonsforms vedkommende vil nå opp i 240 kroner året eller kontantverdien av pensjonsrettighetene ikke overstiger kr. 1000.00, kan det skje kontantutløsning når det er gått 3 år etter fratredelsen, forutsatt at vedkommende i mellomtiden ikke er blitt ansatt hos annen arbeidsgiver med fast pensjonsordning. Utenlandsk statsborger som fraflytter landet, kan få kontantutløsning selv om pensjonsbeløpet ville blitt større enn 240 kroner og før den nevnte 3-årsperiode er utløpet. Når særlige grunner taler for det, kan Forsikringsrådet samtykke i at bestemmelsene i første og annet punktum fravikes også for norske statsborgere som fraflytter landet.»

Fagorganisasjonens pensjonskasse har fulgt et annet prinsipp, nemlig at hvis en pensjonsforsikret fratrer sin stilling før betingelsene for pensjon er oppnådd kan vedkommende når 3 år er gått kreve tilbake det innskott som er betalt i henhold til § 6 A, det vil si, det innskott vedkommende selv har innbetalt.

Dette prinsipp avviker fra alle de pensjonsordninger man i dag kjenner, også FTP. Pensjonskassens styre mener derfor at det er nødvendig å finne fram til en ordning som er mer i overensstemmelse med vanlig praksis.

Det foreligger ingen oversikt over den merbelastning som pensjonskassen dermed påføres, men pensjonsstyrets forslag til ny § 9 punkt 1 oppveier til en viss grad den merutgift som oppsatt pensjon vil medføre.

I henhold til foranstående vil styret for pensjonskassen foreslå:

Vedtektene i Fagorganisasjonens pensjonskasse § 9 endres til:

Punkt 1.

Medlem som fratrer sin stilling etter kortere medlemskap enn 3 år får ingen pensjonsrettigheter og får heller ikke rett til tilbakebetaling av innskott.

Punkt 2.

Medlem som fratrer sin stilling etter minst 3 års medlemskap, men uten rett til straks begynnende pensjon får rett til oppsatt pensjon som utgjør så mange 30-deler av full pensjon som det antall år medlemskapet har vart, likevel ikke mer enn full pensjon.

Punkt 3.

Ved beregningen av oppsatt pensjon for valgte tillitsmenn kan styret i pensjonskassen gjøre et tillegg på inntil 10 år til den tjenestetid som vedkommende hadde ved sin fratredelse.

Endring av pensjonskassens vedtekter § 11.
Tillegg punkt F.

Ad: Samordning med alderstrygden.

Fagorganisasjonens pensjonskasse har aldri hatt samordningsregler i forhold til andre tjenestepensjonsordninger eller alderstrygden. Den nåværende samordningslov er av 6. juli 1957. Styret finner ingen grunn til å gå nærmere inn på de regler som i dag gjelder da det her kun er spørsmål om en viss samordning med alderstrygden.

Når styret har reist dette spørsmål har det sin direkte årsak i planene for en alminnelig folkepensjon som skal omfatte hele folket. I den forbindelse er det bebudet at alderstrygden skal endres og omgjøres til en grunnpensjon hvorefter folkepensjonen utbygges som en påbygging på grunnpensjon. Det første som i denne forbindelse vil skje er at alderstrygden heves vesentlig til et bestemt nivå som senere betegnes som grunnpensjon.

I de fleste pensjonsordninger nytter man i dag samordningsreglene, også Statens Pensjonskasse. I de før nevnte regler for tjenestepensjonsordninger er det i § 8 blant annet bestemt:

«Alders- og enkepensjon må etter at pensjonisten har fått rett til alderstrygdpensjon ikke være høyere enn tilsvarende pensjoner i Statens Pensjonskasse (jfr. § 4 nr. 2) etter at det er foretatt samordning med alderstrygdpensjon. Videre sies det i samme § at departementet fastsetter forskrifter om samordning av alders- og enkepensjoner med alderstrygdpensjon.»

Slike forskrifter er fastsatt 26. juni 1959. I disse heter det:

«Pensjonene i Statens Pensjonskasse samordnes med alderstrygdpensjon ved at de fulle bruttopensjoner settes ned med et beløp som svarer til halvparten av alderstrygdens grunnpensjon for ektepar. Er bruttopensjonen avkortet, blir også fradragsbeløpet avkortet forholdsmessig.

Etter bestemmelsen i avsnitt A, første ledd, må pensjonene i private tjenestepensjonsordninger ikke overstige Statens Pensjonskasses tilsvarende «Nettopensjoner». Derimot stilles det ikke krav om at det skal skje noen samordning med alderstrygden dersom tjenestepensjonsordningens bruttopensjoner på forhånd er så lave at de ligger under den nevnte grense.»

Når det nå skjer en så vesentlig endring i hele pensjonsforholdet som tilfelle vil bli ved at alderstrygden omgjøres til en grunnpensjon og heves vesentlig i den nærmeste tid framover, har styret i Fagorganisasjonens pensjonskasse ment at tiden er inne til å foreta en viss samordning med alderstrygden. Det er imidlertid en absolutt forutsetning at ingen som i dag er medlem av pensjonskassen skal få mindre enn hva de i dag har inklusive den nåværende alderstrygd. Pensjonskassens styre mener at det ikke kan bli tale om å foreta avkortning av alderstrygden i den størrelsesorden den befinner seg i året ut 1963. Ved å sette denne grense vil det bare bli spørsmål om å foreta avkortning for den del av alderstrygden som overstiger de satser som alderstrygden har pr. 31. desember 1963. Pensjonskassens styre vil derfor foreslå:

(Som nytt punkt F i § 11 foreslås:)

Punkt 1.

Full pensjon settes ned med det beløp hvormed alderstrygdens grunnpensjon for ektepar overstiger kr. 5028.00 og enslige kr. 3348.00.

Punkt 2.

Redusert pensjon settes ned med en forholdsmessig del av det beløp som full pensjon settes ned med.

Anna Negård: Pensjonskassen i fagorganisasjonen omfatter 300 tillitsmenn og om lag 700 funksjonærer. Det jeg vil påpeke er punkt 3,

der det heter at ved opptjening av pensjon kan en valgt tillitsmann få et tillegg på 10 år til sin tjenestetid. Jeg mener at dette er urimelig. Under styremøtet i pensjonskassen ble det nevnt at dette bare skal gjelde unntakstilfelle. Blant annet at når en tillitsmann ble utpekt til en annen stilling i samfunnet, burde han ikke bli skadelidende. Men hvorfor skal dette bare gjelde de valgte tillitsmenn? Jeg mener ordet «valgte» bør utelates. Ellers blir det en diskriminering. Andersen sa i sin innledning at tillitsmennene blir valgt i en så høy alder at de bør få en kompensasjon. Jeg kan være enig i det. Men kassen står på svake føtter, og hvis man skal gi tilleggsytelser til tillitsmennene, bør det bæres av organisasjonene og ikke av kassa.

Jeg håper jeg på denne måten har klart å gi uttrykk for funksjonærenes syn. Vi reagerer mot at tillitsmennene setter seg selv i en særklasse. Det er en diskriminering som også er helt overflødig. Jeg vil sette fram følgende forslag:

Punkt 3.

Ved beregningen av oppsatt pensjon kan styret i pensjonskassen gjøre et tillegg på inntil 10 år til den tjenestetid som vedkommende hadde ved sin fratredelse — når fratredelsen skjer fordi vedkommende skal overta en stilling i samfunnet som arbeiderbevegelsen er interessert i at vedkommende overtar.

Innbetaling av de manglende års pensjonsinnskudd foretas av organisasjonen — slik at det ikke går utover pensjonskassen. Det samme må gjøres hvis det tas inn medlemmer som ikke kan opptjene full pensjon innen pensjonsalder er nådd.

Jacob Grava: Jeg hadde tenkt å frafalle ordet da jeg hørte siste taler, men formen i hennes forslag kan jeg ikke gå med på, selv om jeg er enig i premissene. Alle skal stilles likt. Jeg foreslår at ordet «valgte tillitsmenn» går ut i forslaget og erstattes med «pensjonskassens medlemmer».

Alf Andersen: Jeg vet ikke om det her kanskje foreligger en misforståelse. Fagorganisasjonens pensjonskasse ble jo i sin tid opprettet for å beskytte den som ble valgt som tillitsmann. Etter hvert er kassa blitt utvidet.

Det kommer daglig medlemmer inn. Kontordamer på 17—18 år blir medlem og har opparbeidet seg fulle rettigheter etter 20 år. Da er en tillitsmann ennå ikke valgt! Han kommer inn i en alder da han ikke kan opptjene fulle pensjonsrettigheter før pensjonsalderen. Det kan da ikke være noe urimelig at man tar dette hensynet til de valgte tillitsmenn, som tross alt står i en særstilling. En funksjonær kan, om han slutter, opparbeide seg rettigheter i en annen pensjonskasse. Ikke så med tillitsmennene. Det er tilfelle der en tillitsmann har overtatt verv i det offentlige som vi er interessert i at han overtar. Men disse tilfellene er så få at vi ikke har noen grunn til å foreslå særbestemmelser av den grunn.

Det kan ikke være noen grunn til å forklare dette nøyere. For en som blir revet ut av arbeidslivet i 50—60-årsalderen har det stor betydning. Kassas økonomi er heller svak. Det kommer blant annet av at den overtok pensjonister allerede fra starten av. Jeg vil frarå de forslag som er framsatt og tilrå at innstillingen godtas. Jeg vil ellers nevne at det står forsikringseksperter bak det som er foreslått.

Walter Kristiansen: Jeg sitter som medlem av styret for en pensjonsordning som gjelder statens arbeidere. Og jeg vil si at vi kan ikke her vedta forslag som får så store økonomiske konsekvenser. Fru Negård sitter jo i pensjonskassas styre, og selv om hun der er i mindretall, kunne hun jo ha kommet med forslaget der og ikke fremmet det som benkeforslag nå.

Innstillingen medfører ikke noen diskriminering. Punkt 3 blir ikke aktuelt uten i tilfelle hvor en mann går ut av kassa før han når pensjonsalderen. Fru Negård sier at funksjonærene er med og betaler. Men hun skal da huske at denne kassen er noe uvanlig. Det står en halv million medlemmer solidarisk bak kassa.

Konrad Nordahl: Jeg vil gjøre oppmerksom på at Jacob Grava ikke har forslagsrett i denne forsamlingen, så hans forslag kan ikke opptas i henhold til vedtektene.

Ruth Svendsen: Jeg vil bare spørre om de medlemmer som i dag er ansatt vil få sine innskudd refundert når de slutter.

Alf Andersen: Etter reglene for pensjonskasser er det satt en grense for opptjent pensjon nedad. I FTP er det fire år — eller 200 uker. Har man vært ansatt i mindre enn tre år har man ingen rett til å få pensjonsinnskuddet tilbakebetalt.

Ruth Svendsen: Da har jeg lyst til å slå et slag for de yngste kontorfolkene. Mange begynner med den uttrykkelige innstilling at dette ikke blir noe blivende sted. De får beskjed om pensjonsordningen og at de vil få innskuddet tilbake. Jeg vil sette fram dette forslaget:

Ad: Endring av pensjonskassens vedtekter § 9, punkt 1.

Tilbakebetaling av innskudd.

Medlemmer av pensjonskassen, ansatt før 3. desember 1963 (1. januar 1964) får sine eventuelle søknader om tilbakebetaling av innskudd avgjort etter tidligere punkt a, § 9.

Per Andersen: Jeg synes heller ikke det er noen rimelighet at vi i vår kasse skal ha noen forskjellsbehandling av valgte eller ikke valgte. Har vi ikke økonomisk grunnlag for å gi fordelene til alle, så får vi heller avstå. Jeg vil sette fram dette forslaget:

Punkt 3.

Sendes tilbake til Sekretariatet, som fremmer nytt forslag i et senere møte med slik form at det får virkning for alle medlemmer av pensjonskassen.

Klaus Kjelsrud: Jeg har vært medlem av pensjonskassen i 26 år, så dette representerer ikke noe problem for meg personlig. Men fru Negård brukte ordet diskriminering, og Per Andersen nevnte forskjellsbehandling. Man skal være varsom med å bruke slike ord. Kassa ble opprettet for å beskytte valgte tillitsmenn. Opptjeningen ble satt til 20 år, altså atskillig lavere enn i andre kasser. Funksjonærene har kommet med på de samme gunstige vilkår. De er ikke diskriminert, jeg tror tvertom at de er begunstiget i sammenlikning med andre kasser. Snakk ikke her om sjefer eller ikke sjefer. Vi er alle tjenere, men tillitsmennene kan kastes på et landsmøte — også helt uforskyldt. Funksjonærenes stilling er langt tryggere.

Otto Totland: Det rår her uklarhet. Enkelte oppfatter dette som det gjelder når tillitsmennene går av. Men her er det snakk om oppsatt pensjon, altså når man slutter som tillitsmann før oppnådd pensjonsalder. I tilfelle man slutter for å gå over i en annen pensjonsordning, blir det ikke aktuelt. Men der en tillitsmann blir anmodet om å overta en jobb med dårligere pensjonsordning, vil det vel være rimelig at han gis en fordel.

Willard Kristiansen: Jeg er ikke overbevist om at dette kan være noen stor sak. Ethvert tilfelle skal jo behandles i styret, og det vil vel ikke gjøre noen forskjell ved behandlingen av sakene. Jeg vil gå inn for Per Andersens forslag om å utsette saken.

Per Andersen: Jeg foreslår at hele innstillingen sendes tilbake til pensjonskassens styre.

Tor Aspengren: Jeg forstår hva Per Andersen sikter til når han snakker om ikke valgte tillitsmenn. Jeg vil presisere at ingen i vårt forbund får status som valgte tillitsmenn — selv om de blir innsatt i landsmøteperioden — før landsmøtet har godkjent det. Det får de også beskjed om. Når landsmøtet har godkjent ansettelsen er de å betrakte som valgt.

Alf Andersen: Jeg er skuffet over at man får en debatt som denne etter at pensjonskassens styre med velberådd hu har gått inn for en oppsatt pensjon. Det ser ut som om enkelte setter mer pris på å få utbetalt innskuddet når de slutter enn å oppnå pensjon, og det må da være det avgjørende. Her er det ikke spørsmål om å gå fra 20 til 30 års opptjenings tid. Vårt forslag gjelder bare oppsatt pensjon. Jeg vil dessuten nevne at da vi startet kassa, hadde vi bare 10 års opptjenings tid. Det ble gjort utelukkende av hensyn til de valgte tillitsmenn.

Anna Negård: Jeg har inntrykk av at enkelte har misforstått mitt innlegg. Jeg er ikke uenig i at tillitsmennene skal sikres. Men det er ikke vi andre i pensjonskassen som alene skal betale det. Det må komme på et annet grunnlag. Jeg er uenig i at det i en pensjonskasse der alle betaler likt, der skal medlemmene behandles ulikt.

Også en funksjonær kan komme i en så uheldig stilling som det er nevnt at tillitsmennene kan komme i. Det er uverdig av fagorganisasjonen å sette et slikt skille. I dag er det funksjonærene som bærer kassa, hvis man da i det hele tatt kan snakke om at den bærer seg.

Oscar Olsen: For å belyse dette med valgte tillitsmenn og fast ansatte, kan jeg nevne at i Sverige blir forbundsformennene valgt på landsmøtet, og så sitter de til de går av med pensjon. For så vidt er de fast ansatt. I min forening, Oslo Transportarbeiderforening velges formannen, forretningsføreren og sekretærene på representantskapsmøtet og står siden ikke på valg.

Konrad Nordahl: I Sverige har man to ordninger, én for tillitsmenn og én for ansatte funksjonærer. Vi var naive da vi opprettet denne pensjonskassen. De som husker så langt tilbake, vil minnes at vi måtte sende saken ut til uravstemning blant medlemmene. Og de som redegjorde for saken ute i avdelingene måtte tåle mye skitt.

Alf Andersen: Jeg har alltid ment at man ved siden av en lovtekst må bruke fornuft. Og jeg går ut fra at pensjonsstyret vil bruke fornuft ved behandlingen av de enkelte tilfellene. Fru Negård sier at det er funksjonærene som bærer kassa. Det er bevegelsen som bærer kassa.

Anna Negård: Ettersom Grava ikke har forslagsrett, ber jeg om å få ta opp hans forslag.

Konrad Nordahl: Vi kan her stemme over pkt. 3, men vi kan ikke sette noe annet i stedet. Hvis Per Andersen hadde innskrenket seg til å fremme et rent utsettelsesforslag, kunne vi ha stemt over det. Men når han vil gi direktiver for den videre behandling av saken, kan vi ikke bruke det som voteringstema. — Fru Negårds forslag kan vi etter min mening ikke stemme over i det hele tatt.

Votering:

Punkt 1 i innstillingen ble vedtatt mot en stemme.

Ruth Svendsens endringsforslag ble forkastet mot 10 stemmer.

Punkt 2 ble enstemmig vedtatt.

Punkt 3.

Per Andersen: Jeg vil gjerne få trekke mitt forslag tilbake og i stedet foreslå saken utsatt.

Formannen ville ikke motsette seg votering over utsettelsesforlaget selv om det var framsatt etter at saken var tatt opp til votering.

Per Andersens utsettelsesforslag ble forkastet med 79 mot 31 stemmer.

Punkt 3 ble deretter vedtatt mot 8 stemmer.

Sak 4.

FFI's SOLIDARITETSFOND

Konrad Nordahl: Som de fleste vet har vi innen FFI et solidaritetsfond som har virket i en del år. Fondet har gjort et bra arbeid. Man har lagt vekten på utviklingslandene, særlig på utviklingen av fagbevegelsen og opplysningsvirksomheten. Fagbevegelsen må gå parallelt med utviklingen av disse landene og det er ingen andre enn den fri fagbevegelse som kan ta seg av dette. Vi har betalt en del til fondet. En innsamling som vi foretok ble ikke helt vellykket sammenliknet med hva man oppnådde i Sverige.. Svenskene har fått inn så mye at de kan oppfylle sine forpliktelser for en del år framover. Vi har også overveiet å opprette et fond.

På et møte i Solidaritetsfondet i juni i år sa svensk LO seg villig til å innbetale 225 000 dollar årlig. Britene lovte det samme beløp, og vi ga tilsagn om 70 000 dollar. Det tilsvarer 500 000 kroner. Til dags dato er det fra LO innbetalt om lag to millioner kroner til fondet. I tillegg kommer så forbundenes ytelser til yrkesinternasjonalene, som også får en del av FFI. Innbetalingen kan stanses under spesielle forhold med seks måneders varsel. Men, vi har lovet 500 000 kroner årlig inntil Kongressen i 1965 har behandlet situasjonen og har i den anledning sendt henvendelse til forbundene om å yte 50 øre pr. medlem. LO makter nemlig ikke å ta denne utgiften alene. Vi kan ikke bruke konfliktfondet — vi har riktignok brukt rentene, men det er stort underskudd på driftsbudsjettet. Utvidelsen av Sørmarka vil for eksempel slå ut med tre millioner kroner i år. Jeg håper forbundene kan gå med på forslaget og tillater meg å referere Sekretariatets innstilling og anbefale den vedtatt:

FFI's solidaritetsfond.

I Sekretariatets møte 24. juni 1963 ble det gjort følgende vedtak:

«I de kommende år må Landsorganisasjonen og de tilsluttede forbund skaffe kr. 500 000.00 pr. år som avsettes til FFI's solidaritetsfond. Sekretariatet anmoder enstemmig forbundene om å innbetale til Landsorganisasjonen et beløp som svarer til 50 øre pr medlem pr. år (samlet medlemstall). Landsorganisasjonen bevilger så de resterende midler, slik at den samlede innbetaling til fondet pr. år blir kr. 500 000.00. Innbetalingen forutsettes å tre i kraft fra 1. januar 1963.»

Saken vil for øvrig bli forelagt førstkommande representantskapsmøte i Landsorganisasjonen og Kongressen 1965.

Dette vedtak ble meddelt forbundene i rundskriv nr. B-19 for 1963. De fleste forbund har imøtekommet Sekretariatets anmodning, og pr. 26. november d. å. var det fra forbundene innbetalt kr. 255 574.00.

Alle er sikkert enige om at det er nødvendig å støtte den internasjonale fagbevegelse i dens arbeid med å yte hjelp til utviklingslandene, spesielt gjelder det å få organisert en fri fagbevegelse og drive opplysningsvirksomhet.

FFI's internasjonale solidaritetsfond har mange store oppgaver, slik at en må regne med at tilskuddet til dette arbeid kommer til å bli permanent. Det er derfor nødvendig å ha en interimsordning inntil Kongressen i 1965 eventuelt kan vedta en øking av LO's kontingent, slik at vi kan oppfylle våre internasjonale forpliktelser uten utlikning av ekstrakontingent.

Under henvisning til ovenstående erklærer Representantskapet seg enig i Sekretariatets vedtak av 24. juni d. å. Det henstilles til samtlige forbund å innbetale 50 øre pr. medlem pr. år inntil Kongressen 1965 har behandlet saken.

Fritz Hannestad: Det er lagt ut en oppstilling over de enkelte forbunds bevilgninger til fondet her. Vår organisasjon står som «null-skatteyder», og jeg vil gjerne rettferdiggjøre oss. Forskjellige forhold, blant annet min langvarige sykdom, har gjort at vi ikke har fått behandlet saken i styret. Men det vil bli gjort, og vi vil oppfylle våre forpliktelser.

Wiktor Remme: Mitt forbund vil også yte sitt. På landsstyremøtet i februar neste år vil vi ta saken opp og bevilge et beløp. Jeg vil imidlertid ha sagt: Er det rasjonelt med dette å gi 50 øre hit og 50 øre dit? Vil det ikke være riktig å koordinere disse tiltakene, gjerne i forbindelse med at medlemmene får en bred orientering om nødvendigheten av ytelsene.

Alf Andersen: Jeg vil også nevne at jeg fra Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund har fått beskjed om at landsstyret vil bevilge et beløp på sitt møte i februar.

Sekretariatets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Sak 6.

SUPPLERINGSVALG TIL SEKRETARIATET

Konrad Nordahl la fram følgende innstilling fra Sekretariatet til nyvalg etter at Marius Trana og Kristine Amundsen nå går ut av Sekretariatet:

Suppleringsvalg til Sekretariatet.

LO's vedtekter § 10, Sekretariatet, pkt. 4, er sålydende:

«Når et sekretariatsmedlem slutter som tillitsmann i sitt forbund, fratrer det også som medlem av Sekretariatet, og varamannen inntar plassen. Under spesielle forhold kan dog Representantskapet etter forslag av Sekretariatet foreta suppleringsvalg.»

Nåværende medlemmer av Sekretariatet, Kristine Amundsen og Marius Trana, er fratrådt som tillitsmenn i sine respektive organisasjoner.

I møte 25. november d. å. vedtok Sekretariatet å foreslå for Representantskapet følgende:

«Emil Edvardsen, formann i Statstjenestemannskartetlet, velges som 4. varamann.

Eivind Strømmen, formann i Norsk Hotell- og Restaurant-Arbeider-Forbund, rykker opp som 4. varamann.

De øvrige varamenn rykker opp tilsvarende, og som ny 9. varamann velges Marie Lindquist, Norsk Bekledningsarbeiderforbund.»

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

AVSLUTNING

Konrad Nordahl: Vi er så ferdig med dagsordenen. To av Sekretariatets medlemmer går ut. Marius Trana har vært medlem siden 1948, Kristine Amundsen siden 1953. Begge har gjort en god innsats, Trana som formann i Jernbaneforbundet og seinere i Statstjenestemannskartetlet, Kristine Amundsen som mangeårig formann i Konfeksjonsarbeidernes forening i Oslo. Vi vil savne dere, og jeg vil uttrykke Sekretariatets og Representantskapets takk for den gode innsats som disse to gode kameratene har gjort. Jeg ønsker dem alt godt for årene som kommer. (Representantskapet ga tilkjennelse sitt bifall). Samtidig vil jeg ønske de nye medlemmene av Sekretariatet velkommen. Hva det bor i dem vet vi ennå ikke, men vi har jo gjort våre forhåndsundersøkelser og er overbevist om at det går bra.

Hermed er altså Representantskapets møte ferdig. Jeg vil takke for god og saklig behandling av de saker vi har hatt fremme. Tariffrevisjonen, som vi har diskutert her, er vi nok ikke ferdig med. Vi kommer tilbake til den i 1964. Fagbevegelsen vil få en hard jobb i det første halvåret neste år. Men vi har klart det før, og med samarbeid og solidaritet skal vi nok komme gjennom tariffrevisjonen 1964 også. Jeg takker for samværet her og ønsker representantene vel hjem.

Einar Strand leste protokollen fra møtet. Den ble enstemmig godkjent.

Møtet hevet klokka 11.15.

Bilag 1.

REPRESENTANTSKAPETS VEDTAK OM TARIFFREVISJONEN 1964

Da LO's representantskap i begynnelsen av desember 1962 behandlet tariffsituasjonen for 1963, var den økonomiske situasjon ikke særlig lys. Den var preget av en sviktende avsetning for flere av de viktigste eksportnæringene. Den langvarige depresjon på fraktmarkedet holdt valutainntektene for skipsfarten nede, og det gjorde seg atskillig usikkerhet gjeldende når det f. eks. gjaldt bergverkene, treforedlingsindustrien, deler av den kjemiske industri, jern- og stålproduksjonen samt skipsbyggingsindustrien. Det ble derfor sterkt framhevet at i en slik situasjon var det av særlig betydning at det ble ført en politikk som holdt produksjonen oppe for dermed å sikre arbeidsplassene.

Etter et års forløp kan vi nå konstatere at den økonomiske utvikling i 1963 har vært gunstig. Den samlede produksjon steg med vel 4 prosent og industriproduksjonen med nærmere 5 prosent. Bortsett fra sesongmessige svingninger har arbeidsløsheten vært lav. Det gledeligste er dog at pris- og kostnadsnivået i 1963 har steget mindre enn i de fleste vestlige land vi konkurrerer med. En viktig årsak til at prisnivået har holdt seg så stabilt er det samordnede inntekts- og prisoppgjør vi fikk i vår, samt at Regjeringen sa seg villig til å bruke så mye subsidier på forbruksvarer at indekstallet, som i mars i år var 112, i oktober lå på 110,4 poeng.

Den svakere økonomiske vekst i den vestlige verden i begynnelsen av 1963 er etter hvert avløst av en raskere ekspansjon med de positive virkninger dette får for vårt eget lands økonomi. Det er grunn til å regne med at denne bedring i de internasjonale konjunkturer vil vare i 1964. I nasjonalbudsjettet er det regnet med en stigning på 4—4,5 prosent i den samlede produksjon. Underskuddet i utenriksøkonomien ventes å gå noe ned, men er fortsatt stort. Enkelte eksportnæringer arbeider fremdeles under vanskelige markedsforhold. Generelt sett har vi imidlertid lov til å si at den økonomiske situasjon synes å være bra i øyeblikket, og at forholdene derfor skulle ligge til rette for en rimelig lønnsøkning ved den kommende tariffrevisjon.

Fra regjeringshold har det vært uttalt ønske om at en også i 1964 burde få et samordnet inntekts- og prisoppgjør, slik at en i løpet av våren vil være noenlunde klar over hvordan prisleiet kommer til å ligge i 1964. Med de erfaringer vi har fra det samordnede oppgjør i 1963, bør en også forsøke denne vei ved tariffrevisjonen i 1964.

Oppgjøret med Norsk Arbeidsgiverforening kan likevel ikke skje på samme måte som sist. Det er nødvendig at det enkelte forbund får anledning til å forhandle med sin direkte motpart om revisjon av avtalene. Ikke minst kan enkelte tariffavtaler trenge en teknisk overhaling på grunn av de endringer i produksjonsmetodene som har funnet sted i de senere år. Det må derfor tas sikte på et samordnet, forbundsvis oppgjør med forbundsvis forhandlinger. En del tariffkrav, bl. a. et generelt lønnstillegg, er av så generell karakter at det blir nødvendig med felles forhandlinger som føres av et forhandlingsutvalg valgt av Sekretariatet. Et samordnet, forbundsvis oppgjør forutsetter felles avstemning, hvis en når fram til et forslag som i siste instans kan anbefales av Landsorganisasjonens representantskap.

Ved forrige tariffrevisjon ble det sagt at vi skulle ta opp spørsmålet om en forkortelse av arbeidstiden. Vi vil nå få en forlenget ferie, som forhåpentlig vil bli gjort gjeldende i sin helhet fra ferieåret 1965. En offentlig komité som arbeider med dette spørsmål, regner med å legge fram innstilling om den forlengede ferie i begynnelsen av neste år, og en proposisjon om saken må en da gå ut fra vil bli behandlet av Stortinget i god tid før det nye opptjeningsår tar til i 1964.

Feriens forlengelse er en forkortelse av den årlige arbeidstid. Når det gjelder en generell forkortelse av arbeidstiden, skal denne viktige sak utredes av en offentlig komité, i likhet med det utredningsarbeid som nå er i gang i Sverige. I samsvar med tidligere vedtak vil det bli et nært samarbeid med fagbevegelsen i Danmark og Sverige for å få mest mulig likhet i tid og vilkår for en generell arbeidstidsforkorting i de skandinaviske land.

Det er nødvendig denne gang å få hevet fortjenesten for de lavest lønte. Ved siden av denne øking, bør det reises krav om et generelt lønnstillegg som omfatter alle som er med i tariffrevisjonene neste år. Hvor mye som skal kreves, vil bl. a. avhenge av prisutviklingen i de kommende måneder. Det overlates derfor til Sekretariatet i samråd med Tariffrådet å formulere dette krav når situasjonen er mer avklart.

Ved tariffrevisjonen i 1961 og 1963 ble det reist krav om forkortelse av arbeidstiden for de av Landsorganisasjonens medlemmer som arbeider i ikke-helkontinuerlig skiftarbeid. Vi fikk ikke kravet

gjennomført, og det bør derfor reises på nytt ved tariffrevisjonen i 1964.

Det bør stilles krav om en forhøyelse av proSENTSatsen for de to første overtidstimer etter den ordinære arbeidstids slutt. I noen få tariffavtaler er 50 prosent-satsen gjennomført, men det store flertall har samme proSENTSats som den gang vi fikk de første bestemmelser om overtidsbetaling i tariffavtalene.

De nye tariffavtaler bør gjøres gjeldende for to år, men med bestemmelse om at avtalene går ut til den tid som er den vanlige for de enkelte tariffavtaler. Ved to-årige avtaler må det være med bestemmelse om indeksregulering. Det overlates til Sekretariatet i samråd med Tariffrådet å utarbeide forslag til reguleringsbestemmelser. Da det i første halvår 1964 også er revisjon av avtalene for staten og landets kommuner, vil det være av betydning at indeksreguleringsbestemmelsene blir like for alle tariffområder. Sekretariatet må forsøke å samordne dette så langt det er mulig.

Under henvisning til foranstående innbyr Sekretariatet Representantskapet til å gjøre dette vedtak:

1. Med et samordnet inntekts- og prisoppgjør som bakgrunn er Representantskapet enig i at det opptas forhandlinger med Norsk Arbeidsgiverforening om et samordnet, forbundsvis oppgjør for de tariffavtaler som løper ut i 1964. For enkelte tariffområder hvor det er spesielle forhold til stede, kan Sekretariatet gjøre unntak.
2. Det forutsettes at de enkelte forbund legger fram sine forslag til nye tariffavtaler. Disse forslag bør være ferdig utarbeidet ved månedsskiftet januar/februar 1964.
3. Det stilles krav om et generelt lønnstillegg. Dessuten forhandler forbundene om et lavtlønnstillegg tilpasset de enkelte tariffområder. For ukelønnsfag fremmes krav om betaling for bevegelige helligdager i samsvar med det som er bestemt for 1. og 17. mai.
4. De forbund som har medlemmer i ikke-helkontinuerlig skiftarbeid, fremmer krav om forkortelse av arbeidstiden for slikt arbeid.
5. Det fremmes krav om øking i overtidsbetalingen i de tariffområder hvor det nå betales 25 prosent i overtidstillegg for de første to timer etter den ordinære arbeidstids slutt.
6. De nye tariffavtaler gjøres gjeldende for to år, og utløpstiden blir den som er den vanlige for de enkelte tariffavtaler. To-årige avtaler må inneholde indeksreguleringsbestemmelser som så

vidt mulig, bør være de samme både for privat og offentlig arbeidsliv.

7. Hvis forbundene og hovedforhandlingsutvalget kommer fram til et forslag som kan anbefales, innkalles Landsorganisasjonens representantskap til møte for å ta stilling til forslagene før de sendes ut til felles avstemning.

